

**VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH
STUDIÍ, O. P. S., ČESKÉ BUDĚJOVICE**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

**BEZPEČNOSTNĚ PRÁVNÍ ASPEKTY VYUŽITÍ
SLUŽEBNÍ KYNOLOGIE**

Autor práce: Václav Vrzal
Studijní obor: Bezpečnostně-právní činnost
Forma studia: Kombinované
Vedoucí práce: Mgr. et Bc. Josef Kříha
Katedra: Katedra právních oborů bezpečnostních studií

2010

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracoval samostatně s využitím uvedených pramenů a literatury.

Souhlasím, aby práce byla uložena v knihovně Vysoké školy evropských a regionálních studií v Českých Budějovicích a zpřístupněna studijním účelům.

Václav Vrzal

Děkuji vedoucímu bakalářské práce Mgr. et Bc. Josefu Kříhovi za cenné rady, připomínky a metodické vedení práce, dále děkuji policistům Krajského ředitelství policie České Budějovice zařazených ve Skupině služební kynologie České Budějovice kynologům nrap. Františku Šimkovi a pprap. Linhartu Hůrkovi, za odborné konzultace při tvorbě bakalářské práce.

OBSAH

ÚVOD	6
1 CÍL A METODIKA PRÁCE	7
2 HISTORIE VYUŽÍVÁNÍ PSŮ V BEZPEČNOSTNÍCH SLUŽBÁCH	9
2.1 Počátky služební kynologie v ČR	9
2.2 Výcvikové středisko Pyšely u Prahy	11
3 SLUŽEBNÍ KYNOLOGIE U POLICIE ČR	13
3.1 Rozdělení služebních psů u Policie České republiky	15
3.2 Další využití služebních psů	17
3.3 Zázemí služebních psů a příslušenství psinců.....	19
4 ČICHOVÁ ÚSTROJÍ PSA, PACH	21
4.1 Složení pachu a vlivu působícím na něj	21
4.2 Intenzita pachu	22
4.3 Smyslové vjemy psa.....	23
4.4 Obecné poznatky o pachu	23
4.5 Podmínky vnějšího prostředí na vlastnosti pachu	24
4.6 Srovnání čichových a sluchových schopností člověka a psa	25
5 LIDSKÝ PACH	27
6 PACHOVÉ STOPY	29
6.1 Vznik pachových stop	29
6.2 Zajištění pachových stop.....	29
6.3 Správný postup při snímání pachových stop.....	31
6.4 Postup zajišťování pachových stop uložených pod vodou	31
6.5 Charakteristika pachové stopy z hlediska trestního řízení	32
7 VÝCVIK A VÝBĚR SLUŽEBNÍCH PSŮ	33
7.1 Výcvik psa na pachové práce	33
7.2 Okolnosti, které mohou výcvik psa ztížit nebo usnadnit	34
7.3 Stopování psa v terénu	35
7.3.1 Nejpříznivější podmínky pro výcvik služebních psů	35
7.4 Výběr psů pro výcvik a různé druhy služby.....	35
8 KRIMINALISTICKÁ ODOROLOGIE	38
8.1 Metoda pachové identifikace	39
8.2 Odborné pracoviště k provádění metody pachové identifikace	41
8.3 Trestně-právní aspekty metody pachové identifikace jako důkazního prostředku.....	42
8.4 Aktuální otázky kriminalistické olfaktoricky.....	45

9 EXPERIMENT S NOVINAMI NA ODBORNÉM KYNOLOGICKÉM	
PRACOVÍŠTI.....	48
ZÁVĚR.....	50
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	52
PŘÍLOHY	54
ABSTRAKT.....	68
ABSTRACT	69

ÚVOD

Tématem mojí bakalářské práce jsou Bezpečnostně právní aspekty využití služební kynologie. V současné době vykonávám služební činnost u Policie České republiky, kde jsem zařazený na základním útvaru PČR Krajského ředitelství policie Jihočeského kraje, Územního odboru Český Krumlov, Obvodního oddělení Český Krumlov, kde realizuji součinnost s policisty, kteří zabezpečují výkon specifické kynologické činnosti. Tato spolupráce je zaměřena na pomoc při pátrání po hledaných a pohřešovaných osobách, při zadržení, stopování pachatelů trestné činnosti, při eskortách, u osobních prohlídek apod.

Služební kynologie plní významnou a nepostradatelnou roli u Policie České republiky, která vyplývá z ustanovení § 2 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen zákon o Policii ČR), kdy provádí činnost jejímž úkolem je chránit bezpečnost osob a majetku a veřejný pořádek, předcházet trestné činnosti, plnit úkoly podle trestního řádu a další úkoly na úseku vnitřního pořádku a bezpečnosti svěřené jí zákony, přímo použitelnými předpisy Evropských společenství nebo mezinárodními smlouvami, které jsou součástí právního řádu.¹

Jedna z dalších součinností s policejními kynology je metoda, při které lze věrohodně prokázat účast pachatele na místě činu a to pomocí porovnání zajištěných pachových stop s kontrolními pachovými stopami možných podezřelých. Tato náročná kynologická metoda je velmi často využívána, ale neklade se na ni velká důležitost. Porovnání zajištěné pachové stopy s kontrolní pachovou stopou nelze v současné době laboratorně analyzovat, porovnání lze učinit na základě „čichové paměti psa.“ V současné době v českém soudnictví je tento důkazní prostředek stále nazýván nepřímým důkazem, ale alespoň pro vyšetřovatele konkrétního trestného činu lze touto metodou určit pachatele.

---

¹ VANGELI B. Zákon o Policii České republiky komentář. Praha, 2004.

1 CÍL A METODIKA PRÁCE

V obsahové části bakalářské práce se v širším i užším smyslu zaměřím na tématický exkurs ke zkoumané problematice, tj. možnostem využití služební kynologie, rozdělím jednotlivé úkoly služební kynologie spojené s výcvikem a použitím policejních psů. Formou historické retrospektivy poukáži na počátky vzniku a vývoje služební kynologie v bezpečnostních službách v České republice. Přehledně rozdělím jednotlivé zaměření a specializace služebních psů. Dále se zaměřím na část oboru služební kynologie, která se zabývá využíváním speciálně vycvičených služebních psů pro posuzování a vyhodnocování odborně zajištěných pachových stop.

Popíši metodu kriminalistické techniky sloužící k individuální pachové identifikaci osob, které byly v kontaktu s místem spáchání trestného činu nebo s doličným předmětem souvisejícím s trestnou činností. Základním principem této metody je porovnání pachové stopy s pachovým vzorkem konkrétní porovnávané osoby prostřednictvím speciálně vycvičeného psa.

Podrobně charakterizují vznik pachové stopy, přes způsoby zajištění pachových stop až po určení, zda se jedná o stopu upotřebitelnou či nikoliv.

V návaznosti na aplikaci jednotlivých příkladů provedu následující kroky:

- Určení pachové stopy jako důkazního prostředku v trestním řízení při identifikaci pachatele.
- Popis pachu, jeho působivost a stálost v různém prostředí, vytvoření pachové stopy. Dále zajištění pachových stop v pachových konzervách, jejich uskladnění, trvanlivost, použitelnost.
- Věrohodnost kriminalistické olfaktoriky jako důkazního prostředku v trestním řízení.
- Použití pachové identifikace jako důkazního prostředku při usvědčení pachatele z trestného činu.

Důležitým aspektem odborné pachové identifikace je kvalitní výcvik služebního psa, výběr správného plemene, zázemí psů. Chtěl bych rovněž dílem poukázat a zdůraznit určující možnosti výběru služebních psů s ohledem charakteru jejich specifické činnosti. Demonstrativní formou poukázat na existenci jednotlivých

výcvikových středisek policejních psovodů a služebních psů specialistů, jejich prostory, místa k uchovávání pachových konzerv a k provádění pachové identifikace. Na služebním pracovišti Krajského ředitelství policie ČR Jihočeského kraje Skupiny služební kynologie v Lišově odbornou zkouškou učinit pokus při ztotožnění pachu z listu novin, které se zpopelní s kontrolním pachovým vzorkem. Na základě tohoto pokusu bych chtěl zjistit, zda pach na novinách, které shoří na popel, je stále upotřebitelný jako pachová stopa.

Okrajově bych se chtěl taktéž zmínit o dalších činnostech služebních psovodů a jejich psů.

2 HISTORIE VYUŽÍVÁNÍ PSŮ V BEZPEČNOSTNÍCH SLUŽBÁCH

Začátky používání psů na stopách nejsou přesně známy. Z dostupné literatury se lze dozvědět, že již v roce 595 věděli staří Řekové o psech stopařích. V tu dobu je měli používat v jižní Africe Kafrové a v Egyptě. Hlavní využití psů v uvedeném směru spočívalo v pronásledování a vyhledávání zlodějů dobytka, při loveckých výpravách, ale také k vyhledávání uprchlých žen k jiným kmenům. Psi byli dále využíváni v zemích Orientu. Používali je Rusové, Turci, Japonci, Afgánci, Číňané, Peršané.

Využívání psů pro stopařskou práci v bezpečnostních službách se ve světě začalo teprve kolem roku 1900. Na našem území bylo poprvé použito psů pro tuto službu v roce 1910 a to na Ostravsku. Do služby byli zařazeni tři psi dobrmani a jejich výcvik byl tehdy prováděn v Písku. Z popsaných stručných údajů je zřejmé, že způsoby využívání psů byly rozšířeny o jednotlivé druhy služeb a neustále zdokonalovány a přímo specializovány. Specializace byla určena na základě schopností a vrozených vlastností psa, které jsou dodnes nenahraditelné. Jedná se hlavně o čichové vlastnosti jednotlivých psů.

Jeden ze zakladatelů oboru pachové identifikace rakouský c. k. četnický rytmistr Theodor Rotter k uvedené problematice napsal příručku „Výcvik služebních psů“ (Anleitung zur Dressur von Polizeihunden) z roku 1911, dále významný český kynolog Dr. Vilém Eis ve své publikaci „Pachové práce služebních psů“ sumarizoval svoje celoživotní zkušenosti, přičemž tato publikace neztratila aktuálnost dodnes.

2.1 Počátky služební kynologie v ČR

Ačkoliv se Evropa zmítala ve víru války, byl v roce 1915 zřízen u rakouského četnictva první psinec financovaný ze státních prostředků. Tento psinec byl zřízen v Písku a vedl ho c. k. četnický rytmistr Theodor Rotter. Z tohoto místa bylo každoročně dodáváno pro jednotlivá četnická velitelství určité množství služebních psů.

V době státního převratu bylo na území nově vzniklého státu celkem 27 služebních psů a to v píseckém psinci a na četnických stanicích v Čechách,

na Moravě a ve Slezsku. Psinec byl však vzhledem k nedostatku finančních prostředků zrušen a psi, někteří vzhledem ke svému stáří neupotřebitelní, byli rozprodáni.²

Nedostatek služebních psů u četnictva se nadále prohluboval. V roce 1921 začaly na ministerstvo vnitra, do jehož působnosti četnictvo připadalo, přibývat žádosti a prosby jednotlivých četníků, aby jim bylo povoleno používat služebního psa pro přímý výkon služby. Jedním z důvodů, proč četníci chtěli využívat služebních psů, byla jejich přednost a předpoklady při pátrání a stopování osob, ale i pro zajištění bezpečnosti jejich vůdců. Tato pomoc souvisela i s enormním nárůstem zločinnosti v poválečném období. Písecký psinec prováděl výcvik pro jednotlivá zemská četnická velitelství čistokrevných plemen německý ovčák, dobrmanský pinč, airdel terrier a doberman. Použití služebního psa u četnictva bylo vázáno vykonáním odborné zkoušky před komisí k tomuto ustanovenou a závazkem četníka psovoda, že v případě potřeby propůjčí psa k účelu bezpečnostní služby v celém soudním okrese.

O zřizování četnických stanic se služebními psy zásadně rozhodovalo příslušné zemské četnické velitelství. Nejdříve se takové stanice zřizovaly přednostně na místech, kde se počítalo se zvýšeným ohrožením bezpečnosti, tedy tam, kde byla nutná zvýšená ochrana životů, zdraví i majetku. Na našem území v roce 1921 začali jednotlivci z řad četnictva zasílat na ministerstvo vnitra žádosti o povolení mít služebního psa s následným využitím ve výkonu služby. Žádostem bylo postupně vyhověno s podmínkou, že psi musí složit odbornou zkoušku před komisí.³

Dne 27. listopadu 1921 byly provedeny první zkoušky policejních psů československého četnictva. Tyto se uskutečnily na pražském Pankráci za pomoci Klubu chovatelů policejních a ušlechtilých psů v Praze, který poskytl četnictvu své cvičiště. Tyto zkoušky, rodící se nové pátrací služby, znovu vybudování instituce služebních psů četnictva a dosavadně bohaté zkušenosti byly základem pro navázání spolupráce s odbornými kynologickými organizacemi v Praze a Brně s cílem zapojení široké odborné veřejnosti do problematiky služební kynologie. Přihlášky k vykonání zkoušky majitelů vlastních policejních psů a psů samotných měly být ministerstvu předkládány čtvrtletně. V rozkazu č. 53 z roku 1921 se hovoří o psu jako o důležité pátrací pomůcce, nezbytné pro moderní bezpečnostní službu. V tomto rozkazu je také zmíněno, že bezpečnost službu konajícího muže jest v krajinách odlehlých a nejistých

---

² Historie bezpečnostních sborů [online]. cit.31.3.2010. Dostupný z <<http://www.inoboediens.estranky.cz/clanky/sluzebni-kynologie>>

³ Historie bezpečnostních sborů [online]. cit.31.3.2010. Dostupný z <<http://www.inoboediens.estranky.cz/clanky/sluzebni-kynologie>>.

přibráním policejního psa značně zvýšena. Zemská četnická velitelství mohla povolit, aby četník mohl držet na stanici svého psa a to na vlastní náklady. Prvními psy používanými v prvorepublikovém četnictvu, byly vlastní psy jednotlivých četníků. Psi však nesměli být ve službě, dokud se nepodrobili i se svými vůdci odbornému přezkoušení a nezískali potřebné ministerské povolení. Výcvikem četnického psa nesměla být v žádném případě narušena služba a až do získání oprávnění ručil majitel psa za veškeré způsobené škody. Takový byl postup až do účinnosti nového služebního řádu v roce 1921.

2.2 Výcvikové středisko Pyšely u Prahy

Za účelem zkvalitnění chovu a výcviku služebních psů byl zakoupen objekt bývalé židovské synagogy Pyšely u Prahy, který byl po důkladné adaptaci přebudován a kde byl v roce 1925 zřízen „Ústav pro chov a výcvik služebních psů četnictva“ a jako cvičitel zde byl ustanoven vrchní strážmistr Adolf Horák. Na souvisejícím pozemku byly zbudovány kotce s výběhy pro psy, kuchyně pro přípravu krmení, karanténu, zvěrolékařská ordinace a operační síň. Chováni zde byli psi plemen německého ovčáka, airedale-terriera, dobrmana, knírače, boxera, rottweilera, tatranští a karpatští ovčáci-čuvači a komondoři⁴

V tomto středisku začínal výcvik četnických psů ve věku 16 – 18 měsíců. Byla zde cvičena poslušnost psů, skoky, šplh, přinášení předmětů, jejich střežení a odmítání potravy psů. Dále zde byli cvičeni psi na pomoc ve strážní službě, obraně vůdce, na pronásledování prchajících pachatelů a na nejnáročnější činnost stopování. V tomto výcvikovém středisku byli cvičeni četníci psovodi se svými psy ve 12 týdenních výcvikových kurzech. Na závěr kurzu se konaly závěrečné zkoušky před odbornou komisí a po úspěšném absolvování tohoto kurzu byly vycvičení psy označeny jako služební a byly zařazeny do jednotlivých četnických stanic, po roce 1929 i do jednotlivých četnických pátracích stanic. V roce 1925 měla policie k dispozici na celé Moravě jen dva služební psy. U policie se služební kynologie vyvíjela velmi pomalu a bez zvláštních úspěchů až do zániku četnictva.

Do stejné doby, tedy do roku 1925, spadá i případ, který je nedílnou součástí dějin naší kriminalistiky a svým způsobem i historie služebních psů našeho četnictva a policie. Jde o případ Bedřicha Krásy. Tento člověk dne 1. února 1925 v Rajském

⁴ Historie bezpečnostních sborů [online]. cit.31.3.2010. Dostupný z <<http://www.inoboediens.estranky.cz/clanky/sluzebni-kynologie>>

mlýnu u Klatov spáchal trojnásobnou vraždu. Tři lidské životy vyměnil za necelé čtyři tisíce korun. Jednalo o životy přestárlelé důchodkyně, mladistvého a kojence. V mlýnici pak zanechal své zakrvácené boty, v rozčilení v jedné z nich zapomněl ponožku, sebral mlynářovu obuv a zmizel. Tehdy naši strážci zákona pravděpodobně poprvé chtěli použít pro usvědčení pachatele pachovou konzervu.

Citujme však ze zápisu: „Ponožka, kterou pachatel při obouvání bot zanechal ve mlýně, byla na radu policejního ředitelství dána do prázdné, čisté láhve se širokým hrdlem, které bylo dobře uzavřeno, a sice za tím účelem, aby mohlo býti, až někdo nutně z vraždy podezřelý bude polapen, zavedeno pátrání policejním psem. Podezřelý byl by postaven mezi několik lidí, psu dala by se očichati ponožka a ten by pak štěkotem upozornil zda někdo z přítomných je jejím majitelem. Takové zkoušky v cizině se už staly a byly prováděny úspěchem..." Leč Krása se po svém zatčení ke všemu přiznal a „pokus“ nebylo nutné provádět. „Když pak počal pojednou zapírat, uplynula již velmi dlouhá doba a intenzita pachu v ponožce obsaženého jisté už vyprchala.“⁵

Služební psi byli umisťováni do četnických stanic na základě rozhodnutí zemského četnického velitele spolu se zemským politickým úřadem, přitom byla dodržována zásada, aby v jednom soudním okrese byla pouze jedna stanice se služebním psem. Zákonem č. 28/1928 Sb. bylo dále sjednoceno užívání zbraní mezi policií a četnictvem, do kterých byl pod bodem D zařazen i služební (policejní) pes.

Ve výcvikovém středisku Pyšely byli cvičeni i psi pro další ozbrojené složky a to pro státní policii, finanční stráž a pro orgány ochrany československých státních drah. Následně byl pyšelský ústav vzorem obdobné instituci u Českomoravských drah ve Strážnici na Moravě, kde byli později cvičeni i psi pro služby finanční stráže a vládní policie. Ústav pro chov a výcvik služebních psů v Pyšelích u Prahy fungoval i v dalších letech, zejména po roce 1930. Struktura, rozsah i délka výcviku, popřípadě tak zvaných redresur, zůstaly zachovány.

---

⁵ Historie bezpečnostních sborů [online]. cit.31.3.2010. Dostupný z <<http://www.inoboediens.estranky.cz/clanky/sluzebni-kynologie>>

3 SLUŽEBNÍ KYNOLOGIE U POLICIE ČR

Služební kynologií v Policii České republiky se rozumí činnost spojená s držením, ošetřováním, chovem, výchovou, výcvikem a používáním služebních psů a výukou psovodů. Oddělení služební kynologie plní zejména úkoly při ochraně veřejného pořádku, bezpečnosti osob a majetku, zajišťování bezpečnosti chráněných objektů, prostorů, osob, ochraně vnitrostátních letišť mezinárodním provozem, předcházení a odhalování trestných činů a přestupků, pátrání po osobách a věcech, zjišťování důkazy pro trestní řízení a preventivní činnosti. Oddělení služebních kynologů mohou dále plnit na úseku reprezentace a propagace policie zejména prezentaci služebních psů na společenských, sportovních a kulturních akcích, účastí na služebních a veřejných sportovních kynologických akcích České republiky i zahraničí. Oddělení služební kynologie jsou základními výkonnými články útvarů Policie ČR. U krajských ředitelství policie jsou začleněny pod obory služby pořádkové policie, u útvarů s celostátní působností spadají pod příslušného služebního funkcionáře. Na oddělení jsou zařazeni psovodi základních a speciálních kynologických činností. Psovodi základních kynologických součástí vykonávají zejména činnosti na místě trestného činu, služební zákroky, preventivní činnost na místech možného páchaní trestné činnosti, při pátracích akcích, střežení, eskortách apod. Psovodi speciálních kynologických činností vykonávají zejména službu se služebními psy se speciálním použitím na detekci omamných a psychotropních látek, výbušnin, akcelerantů, zbraní a jejich komponentů, neživých osob a jejich částí a na metodu pachové identifikace.

Výkon služby s použitím služebního psa může provádět psovod, který absolvoval odborný kurz ve výcvikovém středisku. Do výkonu služby je zařazen se služebním psem se kterým absolvoval odborný kurz. O způsobu použití služebního psa na místě činu rozhoduje psovod na základě vyhodnocení situace v souladu kriminalisticko-taktickými zásadami.

Použití psů u Policie ČR lze rozdělit dle čichových vlastností psů na dva obory. V prvním oboru může být služební pes vycvičen k vypátrání pachatele po trase jeho úniku z místa trestného činu, což policejní terminologie zařazuje pod pojem „pátrání po horké stopě“. Služební pes může být vycvičen k hledání výbušnin a střeliva, omamných a psychotropních látek, zápalných chemických prostředků v ohnisku požářiště, ukrytých těl zemřelých lidí, nebo pátrání záchrannářského charakteru, jakým je dohledání pohřešovaného dítěte nebo člověka v závalu sněhu nebo zeminy. V těchto případech se jedná z hlediska kriminalistiky o druhovou identifikaci, takže z hlediska

trestního práva může výsledek většinou doplňovat soubor nepřímých důkazů. O přímý důkaz se ovšem bude jednat v případě, kdy má podezřelá osoba hledanou věc při sobě. Ve druhém oboru se jedná o jeden z frekventovaných důkazních prostředků. Služební pes je v rámci pachové identifikace využíván jako „živý nástroj – detektor pachu“ sloužící k individuální identifikaci konkrétního člověka.⁶

Teoreticky by se proto ve většině případů mělo jednat o přímý důkaz, avšak v praxi tomu tak zatím není. Aktuálně pachová identifikace získává zásadní význam jako prostředek operativně pátrací.

Metoda pachové identifikace, která bude blíže popsána v následujících kapitolách je v rámci dokazování používána v případech vražd, ublížení na zdraví, loupežných přepadení, násilných trestných činů mravnostního charakteru nebo trestných činů spojených s omezováním osobní svobody. V současné době se metoda pachové identifikace využívá i u majetkových trestných činů. Při dokazování je však obtížné usvědčit pachatele na základě pachové identifikace a to hlavně v případě, že se jedná o jediný důkaz. Psovod, který prováděl pachovou zkoušku je často přizván k soudu, aby přesně vysvětlil jakým způsobem provedl pachovou identifikaci. Dále se advokáti při obhajobě svých klientů v soudním řízení často snaží zpochybnit tuto pachovou zkoušku, poukazují na nevěrohodnost psa, který v tuto chvíli je subjektem, který může dostat pachatele za mříže.

Metoda pachové identifikace je často využívána u nástražných výbušných systémů, dále u anonymních písemností, v případě únosů, vydírání a nebezpečného vyhrožování.

Vlastní metoda pachové identifikace nevznikla jako většina ostatních kriminalistických oborů přímou aplikací objevů přírodních věd, ale empiricky v oboru kynologie služebních plemen psů, což její věrohodnost ale nijak nesnižuje. Metoda pachové identifikace se postupně vyvinula v rámci pátrání po podezřelé osobě na trase jeho úniku z místa činu, jestliže se ho podařilo dosáhnout. Jednalo se zde o dvě základní situace. V prvním případě služební pes podezřelého vystopoval a napomohl k jeho zadržení, nebo ho označil (většinou vyštěkáním) v případě, že se nacházel ve skupině ostatních osob. V druhém případě služební pes pachatele označil po předchozím načichání předmětu, který podezřelý v souvislosti s trestným činem odhodil, ztratil,

---

⁶ STACH, J. *Pokroky v kriminalistice*. Praha, 2004. Kap. využití čichových vlastností psa

nebo se jednalo o předmět, kterého se podezřelý dotkl a tímto na něm zanechal svůj pach.

3.1 Rozdělení služebních psů u Policie České republiky

Služební psy se podle druhu výcviku použití dělí na služební psy:

a) hlídkové, kteří se používají zejména k

- preventivní činnosti na úseku ochrany veřejného pořádku,
- zákrokům proti narušitelům veřejného pořádku,
- prohlídce a průzkumu terénu, objektů, nebo dopravních prostředků za účelem vyhledání osob,
- střežení a eskortám osob,
- zajištění bezpečnosti a veřejného pořádku v dopravních prostředcích,
- plnění speciálních úkolů v případech zajišťování veřejného pořádku a bezpečnosti zejména při jeho hromadném narušení,
- pronásledování a případnému zadržení prchající osoby, která se dopustila protiprávního jednání, nebo pachatele z místa činu po stopě,
- využití u zásahových jednotek,
- ochraně vnitrostátních letišť s mezinárodním provozem, chráněných osob, objektů zvláštní důležitosti,
- zabránění vstupu do uzavřených prostorů.

b) pátrací, kteří jsou zařazeni do výjezdových skupin (plní úkoly hlídkové služby jen ve vyjímečných případech), se používají zejména k

- vyhledání a sledování pachové stopy,
- širšímu ohledání místa činu za účelem vyhledání důkazních materiálů souvisejících s trestnou činností,
- vyhledání vystřelených nábojnic a nalezení předmětů majících vztah k trestné činnosti nebo pachateli,
- pátrání po hledaných a pohřešovaných osobách, případně ukrytých osobách v objektech, v terénu a v dopravních prostředcích,
- pronásledování a případnému zadržení prchající osoby, která se dopustila protiprávního jednání,
- pátracím akcím.

c) specialisty, kteří se používají dle zadané kategorie ke speciálním úkonům, kterými jsou

- metoda pachové identifikace,
- vyhledávání drog (omamných a psychotropních látek a jejich prekurzorů),
- vyhledávání výbušnin,
- vyhledávání palných zbraní a jejich komponentů,
- vyhledávání živých osob,
- vyhledávání osob v dopravních prostředcích,
- vyhledávání neživých osob, jejich částí, případně místa jejich původního uložení,
- detekce hořlavých kapalin na místech požáru,
- další speciální činnosti vyplývající z potřeb výkonu služby.

d) strážní, kteří se používají k

- střežení objektů a prostor,
- avizaci na přecházející nebo ukrytou osobu⁷

V současné době je u Policie České republiky využíváno celkem cca 823 služebních psů. U krajských ředitelství je v současné době zařazeno do výkonu služby cca 450 psů hlídkových, pátracích a psů na vyhledávání osob v dopravních prostředcích a cca 160 psů specialistů. Počty psů (policistů zařazujících ve výkonu služby se služebními psy) jsou stanoveny ve vzorové systematizaci služebních míst. Psů (policistů se služebními psy) jsou zařazeni na oddělení služební kynologie jednotlivých krajských ředitelství.

Oddělení služební kynologie u krajských ředitelství jsou organizačně začleněna pod odbory pořádkové policie jednotlivých krajských ředitelství. Na oddělení služební kynologie jsou zařazeni psi specialisté, kteří provádějí na určeném území výkon služby se služebními psy specialisty na detekci omamných a psychotropních látek, detekci výbušnin, detekci akceleračních látek. Zařazením služební kynologie v rámci uskutečňované reformy uniformované policie byly vytvořeny předpoklady pro vyšší účinnost a efektivitu práce služebních psů ve výkonu služby. Tato činnost je zaměřena zejména na přípravu a výcvik policistů psů a policistů, kteří s psy úzce spolupracují a psů za dodržení zásad účelnosti a hospodárnosti. K uvedené reformě

---

⁷ Závazný pokyn policejního prezidenta ze dne 17. června 2009, kterým se upravuje činnost služební kynologie a služební kynologie

přispívá převedení služební kynologie do působnosti Ředitelství služby pořádkové policie Policejního prezidia ČR a začlenění Odboru služební kynologie a hipologie v jeho systematizaci pracovních míst. Odbor služební kynologie a hipologie v rámci své působnosti provádí na úseku služební kynologie organizátorsko řídicí, koordinační a metodickou činnost.

Odbor služební kynologie a hipologie řídí a provozuje činnost výcvikových středisek služební kynologie Býchory, Dobrotice, Plzeň-Bílá Hora(detaš). Pracoviště Balková) a výcvikového střediska služební hipologie Brno-Medlánky. Odborné úkoly jsou závazně plněny při řízení a provozu chovatelských stanic služební kynologie v Prackovicích a Domažlicích, kde je zajišťována produkce a výchova štěňat. Uvedená výcviková střediska služební kynologie zabezpečují přípravu psovodů a služebních policejních psů formou výcvikových kurzů, které jsou plánovány na základě požadavků útvarů Policie České republiky, vězeňské služby a obecních policí.

O využití služebního psa k výkonu služby z kynologického hlediska rozhoduje psovod, nebo vedoucí oddělení. O omezení využití služebního psa ze zdravotního nebo veterinárního hlediska rozhoduje příslušný veterinární lékař. Vlivy snižující možnost použití služebního psa na místě činu jsou zejména:

- a) velká frekvence osob na místě nebo dopravních prostředků,
- b) povětrnostní vlivy (prudký nebo dlouhotrvající déšť, silný vítr, intenzivní sněžení),
- c) extrémní teploty,
- d) přítomnost nebezpečných, nebo toxických látek,
- e) velký časový odstup od doby spáchání skutku.⁸

3.2 Další využití služebních psů

Psi mají své místo i v dnešních armádách, které jsou prošpikovány moderní technikou. I přes pokročilou úroveň techniky jsou psi využíváni ke střežení vojenských objektů, ke střežení vojenské techniky, doprovázejí vojenské hlídky, vyhledávají výbušniny a miny a plní policejní úkoly ve službách vojenské policie.

Využití psů k plnění úkolů policie a bezpečnostních sborů za posledních 100 let nic neztratilo na své aktuálnosti. Psi plní tradiční úkoly v policejní službě jako je stopování a vyhledávání pachatelů trestných činů či pohřešovaných osob, zákroky proti agresivním osobám, vyhledávání předmětů majících souvislost s trestnou činností,

---

⁸ Závazný pokyn policejního prezidenta ze dne 17. června 2009, kterým se upravuje činnost služební kynologie a služební hipologie

střežení objektů zvláštní důležitosti, doprovody a střežení zadržených osob. V průběhu uplynulých desetiletí začali být psi využíváni i k dalším úkolům v bezpečnostní činnosti.

Čichových schopností psů je využíváno i v dalších specializacích. Psi jsou cvičeni k vyhledávání výbušnin, omamných a psychotropních látek, zbraní, vystřelených nábojnic, pašovaných cigaret, bankovek a těl mrtvých osob či jejich částí. Dále je v některých státech orgány zemědělských inspekcí či ochrany přírody využíváno psů k vyhledávání ilegálně převážených potravin a zvířat.

Další ze specifických specializací policejních psů je jejich využívání při vyšetřování vzniku požárů. V případě požárů úmyslně založených za použití hořlavých kapalin, jsou nepatrné zbytky těchto hořlavin fyzikálně vázány v některých materiálech na požářišti. Speciálně vycvičení psi dokáží tyto zbytky na místech požárů vyhledat a tak umožnit jejich odebrání a laboratorní zkoumání. Ani nejmodernější přístroje pracující na principu hmotnostní spektrometrie a plynové chromatografie nemohou co do spolehlivosti a citlivosti se psy soutěžit.⁹

V dnešní době je nejrychlejším, nejlevnějším a nejspolehlivějším prostředkem pro detekci osob zavalených v sutinách speciálně vycvičený pes obdařený jemným čichem. Stejně tak důležitý je psovod, který kontroluje, může ovlivnit a vyhodnotit chování psa záchranáře. Psovod musí na místě zásahu zvolit správnou taktiku použití služebního psa.

Další využití služebních psů lze zařadit pod pojem psi záchranáři. Záchranářské psy lze rozdělit do několika kategorií. Pod názvem lavinový psi si určitě představíte bernardýna se soudkem rumu na krku. Ale tohoto psího obra byste u dnešní horské služby hledali marně. V současnosti záchranáři používají klasická služební plemena (německý ovčák, malinois, knírač), labradorské a zlaté retrievery. Psi hledají lyžaře zavalené lavinami nebo zbloudilé turisty na horských hřebenech. Sutinový psi jsou zase nasazováni k prohledávání budov poškozených zemětřesením, požárem či výbuchem. Naši čeští kynologové pomáhali po zemětřesení v Turecku v roce 1999 nebo na Taiwanu. Psi jsou cvičeni tak, aby zasypanou osobu (mrtvou i živou) označili hlasitým štěkotem. Kromě toho musí zvládnout pohyb ve výškách,

---

⁹ Pes ve službách člověka [online]. cit. 12. 4. 2010. Dostupný z <http://etext.czu.cz/php/skripta/kapitola.php?titul_key=64&idkapitola=182>

překonávání různých jam a překážek, slaňování (psod nese psa na zádech) nebo přepravu vrtulníkem¹⁰

Další kategorií záchranářských psů jsou vodní záchranáři, kteří se používají při pátrání po utonulých a tonoucích osobách. Pach utonulé osoby stoupá na hladinu a pes tento pach na klidné vodní ploše může zachytit. Dále pes záchranář může svými silovými schopnostmi pomoci tonoucímu, nebo unavenému plavci.

Kynologové jsou často voláni k pátrání po pohřešovaných osobách, ztracených dětech. Pes díky svým bystrým smyslům dokáže prohledat velké lesní plochy, nebo jiné prostorné objekty nesrovnatelně rychleji než lidé.

3.3 Zázemí služebních psů a příslušenství psinců

Předpokladem pro zachování ucelené pracovní výkonnosti služebního psa je vzorná péče o jeho ustájení, čistotu, zdravotní stav a výživu. Důležitou součástí přípravy služebního psa je soustavný nácvik fyzických a služebních vlastností, který zajišťuje plnou použitelnost psa při namáhavých podmínkách služby. Stěžejní význam pro poskytnutí plné použitelnosti služebního psa je důkladný odpočinek psa v době, kdy není používán ve službě nebo při služebním výcviku.

Služební psi jsou ustájeni v kotcích, které jim musí zajistit dostatečnou ochranu proti nepříznivým povětrnostním vlivům a možnost dostatečného odpočinku. Každý pes by měl mít přidělen jeden kotec. Dvojice psů, používané pro speciální služební účely, jsou ustájeny společně v jednom kotci, který prostorově odpovídá stanoveným požadavkům, nebo se podle potřeby propojují otvorem dva sousedící kotce tak, aby bylo zachováno společné ustájení dvojice (smečky) psů. Kotce se budují na vyvýšeném suchém místě, kde je zajištěn dostatečný klid. Otevřenou stranou jsou kotce obráceny na jih, jihovýchod, nebo jihozápad.¹¹

Komplex zázemí služebních psů vyžaduje:

- Dostatečný počet kotců
- Sklad krmiva pro psy
- Místo pro výběh a čištění psů, vzdálené nejméně 20 metrů od kotců
- Hygienické odvedení odpadních vod z prostorů kotců
- Sklad výcvikových pomůcek pro služební psy a jejich výstroj
- Překážkovou dráhu pro výcvik služebních psů

---

¹⁰ Záchranářská kynologie [online]. cit. 13. 4. 2010. Dostupný z

<http://www.pozary.cz/rubriky/represe/zachranarska-kynologie_2510.html

¹¹ Martiš J. Učební texty odborné kynologické přípravy, vyd. Metasport Ostrava, 1988. 150s

V kotcích se jednotlivý psi nepřivazují. Nově přidělení psi mohou být uvázáni na krátkou dobu, dle uvážení psovodů. Ošetřování a krmení služebních psů v kotci provádějí zejména psovodi, kterým byli služební psi přiděleni. Psovodi by neměli měnit kotce služebních psů, zaměňovat jejich výstroj a individuálně přidělené pomůcky, potřebné ke krmení a ošetřování psů. Před ustájením nových psů musí být kotce desinfikovány. Přístup jiných zvířat a osob do kotců je zakázán.

4 ČICHOVÁ ÚSTROJÍ PSA, PACH

Činnost služebních policejních psů při pátrání po možném pachateli záleží hlavně na vysoké úrovni jejich čichových ústrojí. Lidská čichová ústrojí jsou oproti psům zakrnělá. Pes na rozdíl od člověka cítí molekuly pachu, jež člověk svým čichem nevnímá. Pach nevzniká pouhým chvěním vzduchových vln, ale záleží také na vyprchávání dotčených molekul ve vzduchu. Všechny kapalné i pevné látky, anorganického i organického původu, jsou schopny uvolňovat atomy či molekuly, které charakterizují jejich podstatu. Uvedená schopnost a intenzita uvolnění je také ovlivněna stavem prostředí a podmínkami, v nichž k tomuto procesu dochází. Je zvláštním jevem, že člověk nevnímá současně dva různé, byť sebesilnější pachy, toto se odvíjí od způsobilosti jeho čichového ústrojí vnímat pouze jeden pach (kompenzace pachů). Látky poutající pachy jsou především země, šaty, vlasy, srst a především tuky. Každý člověk má svůj vlastní pach, který se jeden od druhého liší, kdežto zvířata jednoho druhu mají jeden společný vlastní pach. Lidský pach se odlišuje i od zdravotního stavu jednotlivých osob, policejní pes může být sveden i od odlišností pachu cizí obuvi, šatů apod.

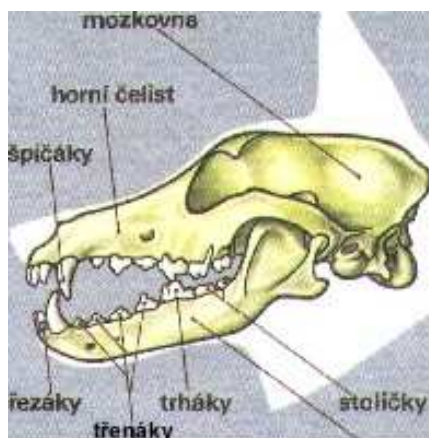
Výkony policejních (služebních) psů nezávisí jen na vrozené způsobilosti čichu, ale hlavně jejich výcviku, zejména pokud jde o jejich čichovou paměť. Při výkonu psa záleží i na počasí. Pes by měl být cvičen v letních měsících v době, kdy poleví vysoké odpolední teploty, tedy ve večerních nebo ranních hodinách. Molekuly pachu se totiž pohybují jinak za horka a vlhka než za sucha a zimy. Také záleží na směru, síly větru a s tím související směr a rychlost molekul pachu. Pocit čichu (vjem pachu) vzniká, jakmile se molekuly pachu dotknou sliznic (opatřené uzlíky a chloupky), v nichž jsou rozvětveny čichové vjemy. Jemný čich nestačí sám a proto je třeba psy poctivě vycvičit a tím zbystrit jejich čichovou paměť. K tomu, aby služební pes našel stopu musí být učiněna opatření, aby nedošlo ke znehodnocení pachové stopy. Místo činu by tedy mělo být řádně zabezpečeno. Na místo činu by měl být zamezen přístup lidí, cizím psům, jiným zvířatům, dále by policisté měli předejít „ohmatávání“ dotčených předmětů.

4.1 Složení pachu a vlivu působícím na něj

Vnější prostředí obsahuje velké množství jemných, výrazných, příjemných, stálých a prachových pachů, které se rozprostírou nebo dočasně působí v různém prostředí, v terénu či ovzduší. Každý předmět za určitých podmínek má svůj osobitý

(individuální) pach, který je závislý přímo na složení předmětu a skupenském stavu, ve kterém se daný předmět nachází.

Obrázek č. 1: Lebka psa domácího

4.2 Intenzita pachu

Intenzita pachu je výrazná tak, že je možné čichovým analyzátozem člověka zaregistrovat a diferencovat od jiných. Nebo je tak slabá, že člověk svým čichovým analyzátozem na to již nestačí a je nucen hledat prostředky k jejich identifikaci a diferenciaci. Na určitý druh pachů či chemických látek postačí základní způsoby pomocí průkaznickových souprav.

Každé těleso se odpařuje za různých teplot větších než je absolutní bod mrazu, to je -273 stupňů Celsia. Za větší teploty se odpařuje velmi rychle. Dochází tak k oddělování molekul od jednotlivých těles a jejich rychlému rozprostírání – rozptylování v určitém prostředí a k usazování na zemi či jiných předmětech. Intenzita opařování není u všech předmětů (těles) stejná. Nejrychleji se vypařují tělesa, která mají ve svém složení prvky lehčí než vzduch a také mají rozdílný bod tání než prvky vzduchu. To znamená, že za stejné teploty se jejich molekuly pohybují rychleji než molekuly vzduchu. Obecně lze tyto látky nazvat látkami těkavými (benzín, čpavek, různé silice a těkavé oleje). Pevné látky se také odpařují a některé pevné látky jsou daleko více cítit než látky kapalné. Pach je tedy část odpařování molekul, které svým chemickým složením dráždí nosní sliznici. Řada pokusů ukázala, že zakončení čichových nervů je citlivé a nespočetné množství látek bez ohledu zda se jedná o látky kyselé, nebo zásadité. Je to tedy vysoce citlivý analyzátoz, kterému se ze současné techniky přiblížit pouze vědní obor polarografie. Ani dnes však není znám celý chemickofyzikální proces, který nastává při analýze pachu. Je však mnoho poznatků

z řady pokusů, podle kterých lze vyvodit závěr o nejdůležitějších částech tohoto procesu pro práci služební kynologie.

4.3 Smyslové vjemy psa

K dosažení smyslových vjemů je třeba, aby vnější a vnitřní orgány, tedy i nerv, který je spojuje, byly v pořádku, aby zde bylo potřebné dráždění smyslů. Toto dráždění musí být tak silné, aby vyvolalo smyslový vjem. Zde musí být dosaženo, nebo překročeno prahu dráždivosti, aby se podráždění stalo vjemem. Z hlediska velikosti molekul, ne každá molekula přijde do styku s nervem. Podnětem pro podráždění čichového nervu se tedy může stát jediné určité množství molekul, u kterých však muselo předem dojít k určité koncentraci a přeměně na sloučeniny s vodou. Tato skutečnost je zdůvodněna tím, že kdyby molekuly byly ve stavu suchém, byly by snadno strženy proudem vdechovaného vzduchu. Uvedená sloučenina molekul s vodou dále napomáhá daleko silnějším a účinnějším podnětem, než molekula jednotlivá.

4.4 Obecné poznatky o pachu

Pach je podíl odpařených nebo odsublímovaných molekul nebo atomů, které se vyskytují ve vzduchu, a které svým složením charakterizují osobu nebo objekt, ze kterých pochází.

Molekuly pachu se nedrží u sebe, jejich rozptyl se řídí podle určité zákonitosti. Dalším poznatkem o pachu je jeho rozptylovací vlastnost. Odtržení molekul hmoty prochází postupně a přesto, že na odtržené molekuly působí jednak přitažlivost základní hmoty, ze které se molekuly odtrhly a dále zemská přitažlivost, přece se molekuly pohybují v opačném směru, než působí tyto síly. Tato skutečnost je zaviněna kinetickou silou, kterou jsou molekuly odtrženy od hmoty a především jejich teplotou. Jedná se o dva vnitřní základní činitele určující rychlost pohybu. Vedle nich zde působí rychlost vzduchu, tzv. sálání a vítr, který ale má zásadní vliv na směr rozptylu molekul a výpar vody ze země.

Čím jsou tělesa teplejší, tím je množství odtržených molekul větší, tedy je více pachu. Odtrhují-li se tyto molekuly do prostředí, kde nastává jejich prudké ochlazení, je omezen (zpomalen) i jejich rozptyl. Ochlazené molekuly padají k zemi, zde nastává další ochlazení na teplotu půdy, čímž jejich pohyb způsobený vnitřní teplotou končí. Další jejich pohyb je již určován pouze vnitřními podmínkami. Z hlediska toho, že

specifická váha molekul je nepatrná, má na ně jakákoliv síla okamžitý účinek a této síle molekuly podléhají.

4.5 Podmínky vnějšího prostředí na vlastnosti pachu

Proměnným hlediskem na podmínky vnějšího prostředí, které působí na vlastnosti pachu je teplota. Teplotu lze chápat z hlediska teploty půdy a teploty vzduchu. Teplota půdy je způsobena zářením slunce. Během dne v důsledku ohřívání země odchází k intenzivnějšímu pohybu molekul pachu, od zdroje pachu stopy, nebo předmětu. Při zvýšeném vypařování půdní vody dochází ke zvedání molekul pachu kolmo vzhůru a to do značné výšky. Pach se tím rozptyluje a stopa stárne. Teplo pronikající do ovzduší ohřívá přilehlé vrstvy vzduchu, které stoupají a podobně působí na pach jako půdní výpary.

V noční době ustává ohřívání vlivem slunce a země se ochlazuje, zmenšuje se jak množství odpařených molekul, tak i jejich kynetický pohyb. Proto dochází ke kondenzaci vodních par na povrchu země, přestává stoupavý pohyb molekul pachu, dochází k ovlhčení molekul pachu a jejich koncentraci v kapičkách vody. Z tohoto důvodu stopa v noci zůstává déle čerstvou. Vliv teploty na pachovou stopu lze rozdělit na dvě hlediska. Pachová stopa se zeslabuje tím rychleji, čím je půda teplejší. Stopa slábne nejrychleji na tvrdém povrchu zemi, protože se nejrychleji ohřívá.

V závislosti na citlivosti čichového orgánu psa a fyziologii čichu je nutno ohodnotit stupeň vlhkosti vzduchu. Víme, že k fyzikálně chemickému působení pachových molekul na čichové nervové buňky je nutná určitá koncentrace těchto pachových molekul a určitá vlhkost. Proto jsou nejpříznivější podmínky pro zjišťování pachu v době vysoké relativní vlhkosti vzduchu. V době drobného deště a mlhy je maximální vlhkost vzduchu, a proto jsou nejpříznivější podmínky pro pachové práce. Silný déšť ovšem vytváří maximální vlhkost avšak koncentrace pachu nenastává, a to vzhledem k velkému množství vody, která při vsakování do země strhává s sebou částičky pachu a zdroj pachu je překrýván vrstvou vody. I po silném dešti, kdy je intenzivní výpar vody, dochází k odpařování zbytků pachu a je tedy pachová práce psa možná, avšak pouze krátkou dobu po dešti než se stopa odpaří.¹²

---

¹² PLESANKA J. *Prozatímní učebnice o výchově a výcviku služebního psa*. Praha, 1971, s.

4.6 Srovnání čichových a sluchových schopností člověka a psa

I přes dlouhodobý vývoj psa po boku člověka, i přes všechny změny v životních podmínkách, přes zásah do dalšího přirozeného vývoje, pes, který sice ztratil svou bojovnost, zděděnou po předcích, který v podobě dnešních plemen neumí žít již divoce a svobodně svým někdejší přirozeným způsobem, pes, který vyměnil psí smečku za kolektiv lidských bytostí, dovedl si v původním rozsahu zachovat právě ty vrozené vlastnosti, které se naučil člověk využívat, a které dělají psa právě psem.

Sluch psa je nesmírně citlivý. Lidské ucho může vnímat zvuky s kmitočtem asi 18 tis. frekvencí za vteřinu, zatímco pes zachytí ještě zvukové vlny s kmitočtem 30 až 40 tis. za vteřinu, tedy zvuk, který již lidské ucho nevnímá vůbec. Zvuk, který člověk uslyší na vzdálenost 20 metrů, pes slyší na vzdálenost 100 metrů.

Člověk patří k živočichům mikrosmatickým, mají čich velmi slabý, omezený, možno říci otupený. Čichová sliznice u člověka má rozměr 4,8 až 5 cm² a tloušťka 0,006 mm, což je podstatný rozdíl oproti anatomickému uspořádání nosu u psa, který náleží k živočichům makrosmatickým, tj. tvorům s čichem vysoce výkonným. Čichová sliznice u psa je sídlem čichového ústrojí, jež tvoří velmi spletité čichové bludiště, utvořené ze stočených kostěných skořepin a pokrývá oproti člověku mnohonásobně větší plochu, která je samozřejmě různě velká u jednotlivých plemen.

Tak např. u německého ovčáka zaujímá plochu 150 až 170 cm², u pointra 154 až 178 cm², u cane corso 150 až 172 cm², u kokršpaněla cca 67 cm², u erdelteriera cca 84 cm², u bloodhonda až 200 cm², u vlčího špice cca 85 cm² a u boxera 120 až 125 cm².

U loveckých plemen psů, kteří jsou vynikajícími stopaři zvěře, je sliznice velmi vyvinutá, stejně jako u rozšiřujících se plemen u nás, jako je např. chodský pes, kavkazský pastevecký pes apod. Průměrná tloušťka sliznice u psa je vyvinutá velmi plně a sice 0,10 až 0,12 mm.¹³

V čichovém orgánu psa (ve vazivových rourkách větřícího orgánu) je 100 až 200 miliónů čichových buněk, zatímco člověk má pouze 5 miliónů. Tento dokonalý čichový orgán umožňuje psovi, aby rozlišoval pachy, které vnímá současně. Pes má narozdíl od člověka neobyčejně vyvinutou část čichového mozku.

---

¹³ Findejs J. Nedostizitelný čich psa, www.kppodkt.com/files/cl_02_nedostizitelny_cich_psa.doc

Pes má vrozenou schopnost rozlišovat při sledování stopy určité pachy od pachů smíšených. V případě, že je k tomuto účelu vycvičený, dovede rozlišit všechny pachy a zaměřuje se na ty, na které je naveden psovodem.

Zkoumáním pachů se zabývá odorologie, která sumarizuje, zkoumá a využívá poznatky různých vědních oborů. Kriminalistická odorologie, jako obor kriminalistické techniky, se zabývá vznikem, vyhledáváním, uchováváním, zajišťováním a vyhodnocováním kriminalisticky relevantních stop. Pach lze z odorologického hlediska určit jako plynnou látku, která je schopna vyvolat čichový vjem člověka, zvířete, nebo reakci analytického přístroje.

Pachové stopy jsou skryté a nelze je žádnými metodami a prostředky zviditelnit. Přítomnost pachových stop se tedy předpokládá. Vyhledávají se většinou podle taktických hledisek. Pachové stopy se dají nalézt v místech příchodové a odchodové cesty určitého pachatele, na místech, kde se pachatel zdržoval, na předmětech, které měl v ruce, nebo se jich bezprostředně dotýkal.

5 LIDSKÝ PACH

Lidský pach lze rozdělit na tři prameny a to dýchání pokožky, pocení a vyměšování kožního mazu. Způsob dýchání je jak plícemi, tak i pokožkou. Pokožka neustále přijímá a vyměšuje plynné látky. Každý tvor má jinou chemickou strukturu těla. Plyn, který póry pokožky vypařují, má proto u každého člověka jiný pach. Mnohem větší význam pro tvoření individuálního pachu má ale to, co vylučují žlázy pokožky. Tyto žlázy jsou dále zapojeny do systému výměny látek a jejich úkolem je vyměšování těch látek, jejichž nashromáždění by se mohlo stát tělu nebezpečným. Dále stále dodávají pokožce potřebný tuk a tekutinu. Další funkcí vylučovacích žláz na pokožce je funkce vyrovnávání teploty. Zvýší-li se teplota lidského těla, pokryje se povrch pokožky potem, jehož vyměšování se značně zvýší. Přeměnou potu v plyn, se tělo silně ochlazuje, takže pocení je i důležitým regulátorem tělesné teploty. V mírnější formě se vyměšování potu pokožky děje stále a je jedním z nejdůležitějších pramenů stálého vyzařování pachu z těla člověka.

Vedle těchto plynných, tekutých a mastných látek, které tělo nepřetržitě vyměšuje je třeba připomenout stálé odpadávání pevných, zcela nepatrných částí pokožky ve formě lupů. Tímto způsobem člověk ztrácí během každého dne přes 14 gramů pokožky a během jednoho měsíce asi 13 triliónů lupů.

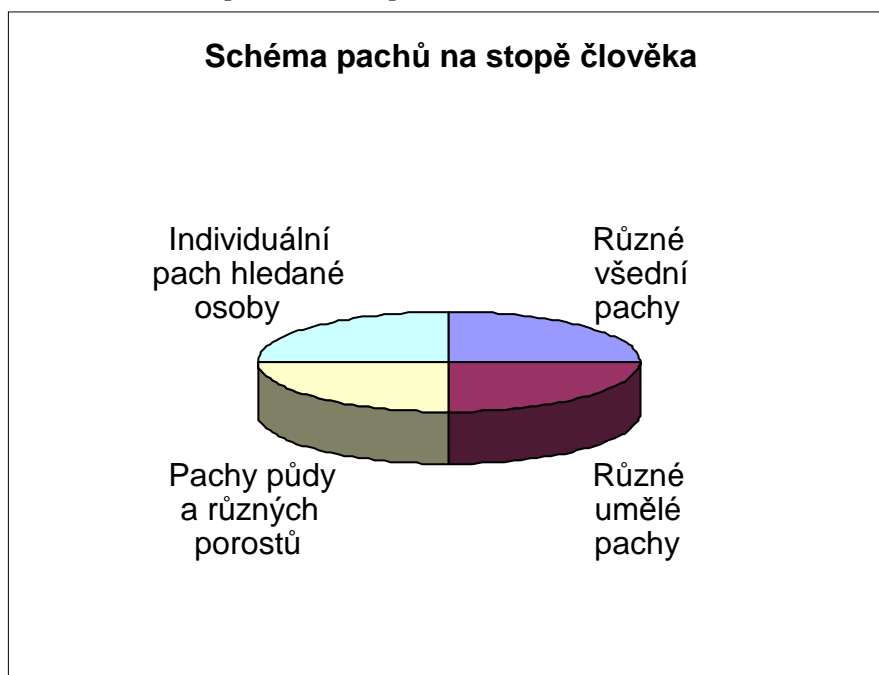
Různé regionální pachy, jako pach z pohlavního orgánu a jeho okolí, pach z podpaždí, z vlasů, jsou tak silné, že zatlačují celkový individuální pach člověka. Proto jsou někteří lidé schopni rozpoznat různé regionální pachy od jiných regionálních pachů, ale individuální pachy jednotlivých lidí rozeznat nedovedou. Ze stejného důvodu má věda více informací a poznatků o regionálním pachu než o individuálním.

Obyčejně se rozlišují tyto regionální pachy. Pach z pohlavního orgánu a jeho okolí, pach řiti, pach podpaždí, pach hlavy a pach lysé nebo chlupy jen málo porostlé části těla. Dalším regionálním pachem je pach chodidel a prstů na nohou.

Pes tyto regionální pachy dovede rozpoznat. Je-li ale patřičně vycvičen, dovede ve všech regionálních druzích pachu rozpoznat i charakteristický individuální pach, který je stejný v každém regionálním pachu téhož tvora. Takový společný charakter různých jednotlivých pachů není ničím zvláštním a i člověk jej poznává tam, kde jeho čich na to stačí. Lehce rozeznáváme vůni jablka od vůně hrušky nebo jahody, přestože všechny tyto plody mají společnou pro nás lehce poznatelnou vůni ovoce. Podobně je to i s vůněmi květin ve všeobecném smyslu a vůní jednotlivých druhů.

Člověk ve své stopě nezanechává jen svůj individuální lidský pach, ale vytvoří na ni celou řadu změn tím, že poruší zem, rozšlape trávu a jiné rostliny, zanechá na zemi pach kůže od svých bot, pach krému na boty a při hlubších šlápotách v měkké půdě dostane na povrch i hlouběji ležící a jinak vonící zem. Pes při stopování nesleduje pouze lidský pach, ale pach smíšený. Pes je veden celým komplexem pachů na stopě, takže snadno přechází na stopy jiné, obsahují-li podobné pachové součásti. Klasicky vycvičený pes se na stopě obvykle nestará pouze o lidský pach, ale sleduje i stopy bez lidského pachu. Při výcviku psa je potřeba brát v úvahu instinktivní vrozenou snahu psa pronásledovat zvěř, člověka(psovoda). Psovod by měl tuto vlastnost všemožně rozvíjet a usměrňovat psa k aktivnímu a poslušnému hledání člověka po jeho různě staré stopě v různě složitých podmínkách.

Graf č.1: Schéma pachů na stopě člověka

6 PACHOVÉ STOPY

Pachové stopy až na výjimky nejsou vrozenými smysly člověka zjistitelné a jejich přítomnost se v podstatě předpokládá. V důsledku toho je zjišťování a vyhledávání a zajišťování pachových stop náročnou kriminalistickou činností.

Každý člověk jako zdroj tzv. tělesného pachu zanechává na místech, kde přebýval, pachové stopy. Vědeckým zkoumáním bylo zjištěno, že tělesný pach jednotlivce se vyznačuje natolik specifickými vlastnostmi, že by bylo možné aplikací vhodné vědecké metody srovnáním pachové stopy sejmuté na místě trestného činu a pachu sejmutého z těla podezřelé osoby jednoznačně odůvodnit závěr, že pachová stopa zajištěná na místě trestného činu náleží právě jen podezřelé osobě.

6.1 Vznik pachových stop

K vzniku pachových stop dochází ulpěním drobných částic kůže, potu či jiných lidských výměšků na předmět, jehož se osoba dotkne. Přímý kontakt části lidského těla s věcí není však nezbytnou podmínkou vzniku pachové stopy. Pachová stopa tak vzniká např. spadem částic lidské kůže (např. lupů) na předmět (podlaha, místnosti aj.) a to bez přímého dotyku osoby. Pachové stopy se dále vyznačují důležitou vlastností, kterou je nutné brát v úvahu při pozdějším zkoumání a případném využití její informační hodnoty. Onou důležitou vlastností je míněna přenositelnost pachové stopy.¹⁴

Pachová stopa (jako i ostatní kriminalistické stopy) časem zanikne. Doba, po kterou lze pachovou stopu využít, lze s přihlédnutím ke konkrétním okolnostem vzniku určit na hodiny, či dny. V praxi již došlo k případům, kdy se pachatel pokusil poničit pachovou stopu. Použil k tomu pepř či výraznou voňavku.

6.2 Zajištění pachových stop

Pachová stopa je smyslovými orgány člověka nerozpoznatelná a nemůže být svým průvodcem z místa odstraněna mechanickým stěrem. Tato stopa může být zničena pouze celkovou fyzikálně chemickou destrukcí místa, kde se stopa vyskytovala. Pachová stopa může být z místa snesena, nebo ovlivněna její intenzita pohybem nezúčastněných osob nebo jiných prostředků, případně se může po delším časovém období v exteriéru odvětrat do atmosféry, nebo být ve vnitřních prostorech degradována

---

¹⁴ *Pachová stopa jako důkaz v trestním řízení, úvodní část článku*

<http://www.epravo.cz/top/clanky/pachova-stop-a-jako-dukaz-v-trestnim-rizeni-20647.html>

roztoči. Z tohoto důvodu je potřeba mít v patrnosti při zajišťování pachových stop rušivé vlivy poškozující pachovou stopu (pachové pozadí). Předpokladem pro úspěšnou identifikaci otisku pachové stopy je mezi kriminalistickými technikami zásada, že pachová stopa musí být sejmuta jako první v pořadí takticko-technických úkonů na místě činu. Otisk pachové stopy se snímá většinou na místech předpokládaného pobytu nebo pohybu osoby pachatele, tato místa jsou určena podle verzí skutkového děje. Jestliže nelze konkrétní místo předpokládaného dotyku, pohybu nebo pobytu osoby pachatele přesně určit, pokryje se větším počtem pachových snímačů plocha tam, kde se předpokládá s největší pravděpodobností výskyt osoby. Kriminalistický technik, nebo osoba, která zajišťuje pachovou stopu musí dbát na to, aby nezhodnotil, nepoškodil ostatní stopy na místě činu. Při manipulaci s pachovými snímači nesmí dojít k jejich kontaminaci. Výsledek při rozlišování pachů závisí na důslednosti práce při snímání pachových stop i manipulaci se snímači pachu. Pachová stopa může být zajištěna i mimo místo činu z místa obsahujícího pachovou stopu zajištěného při širším ohledání místa činu, nebo prohledáním širšího okolí.

Pachové stopy lze zajistit pomocí injekční stříkačky, kterou se nasaje vzduch z bezprostředního okolí místa, na kterém se předpokládá existence pachové stopy. Vhodnější a novější způsob zajišťování spočívá v absorbování pachu ve vhodném absorpčním materiálu. Vzduch prosévá trubičkou naplněnou absorpčním materiálem (molekulární síta, aktivní uhlí, tenké kovové fólie) pomocí pumpičky. Pachová stopa se přitom zkonzcentruje v absorpčním materiálu, který se v hermetickém obalu zašle ke zkoumání.

V posledních letech se k zajišťování pachových stop, zejména lidského původu, určených pro práci metodou pachových konzerv používá vhodná textilie, která má značné absorpční schopnosti a dovoluje pohltnout pach. (Uvedené pachové konzervy jsou součástí fotodokumentace v příloze) Zajišťování pachových stop pomocí vhodné textilie spočívá v přiložení této látky na místo možné existence pachové stopy, absorbování pachové stopy do textilie a následné uložení do vhodné nádoby. Většinou se jedná o litrové sklenice s závitovým zavíráním. Po uzavření této sklenice vzniká pachová konzerva, která se označí, zaeviduje a uloží. Nástroje, pachové snímače, jejich obaly a ostatní pomůcky používané k snímání pachových stop musí být vždy sterilní.

Tímto způsobem se získávají i srovnávací vzorky lidského pachu, a to například přiložením textilie do podpaží, vsunutím za některou oblečenou oděvní součástku nebo tak, že se osoba na této textilii dotkne.

6.3 Správný postup při snímání pachových stop

Se snímačem pachu, který musí být sterilní, se manipuluje vždy pomocí sterilních nástrojů. Jestliže při manipulaci dojde ke kontaminaci pachového snímače, nástroje, nebo obalu, nesmí být tyto doplňky již používány ke snímání pachové stopy. V případě, že dojde ke kontaminaci otisku pachové stopy, nelze tuto již použít.

Kriminalistický technik nebo osoba určená ke snímání pachové stopy vyjme pachový snímač z obalu sterilním nástrojem, přiloží ho na pachovou stopu a obal ihned uzavře. Pachový snímač zakryje vnitřní stranou hliníkové fólie (alobal), kdy tato fólie musí být větší než je rozměr pachového snímače. Technik tuto hliníkovou fólii zatíží, převáže nebo těsně přelepí lepící páskou. Po uplynutí doby, která je určena k sejmutí pachové stopy, technik sejme fólii a pachový snímač opět sterilním nástrojem vloží do sterilního obalu, který ihned uzavře. Technik tuto pachovou konzervu řádně označí. Minimální doba sejmutí pachové stopy je 30 minut, v případě, že je pachová stopa sejmuta krátkou dobu po spáchání skutku. V případě, že od spáchání skutku uplynula delší doba měřená ve dnech či hodinách, nebo v případě, že se na místě činu vyskytly okolnosti, které by narušily pachovou stopu, je nutno dobu snímání prodloužit na několik hodin či dnů.

Při snímání pachové stopy z menších předmětů se na vnitřní stranu hliníkové fólie sterilním nástrojem rozprostře pachový snímač, do kterého se opět sterilním nástrojem uloží předmět, ze kterého má být pachová stopa sejmuta. Snímač pachu se i s uvedeným předmětem uloží do hliníkové fólie. Po vypršení doby, která je nutná k sejmutí pachové stopy, se uvedený předmět sterilním nástrojem vyjme a pachový snímač se opět sterilním nástrojem vloží do obalu, který se ihned uzavře. Postup je tedy v podstatě stejný jako v předchozím případě.

6.4 Postup zajišťování pachových stop uložených pod vodou

Otisky pachových stop z předmětů uložených pod vodou se zajišťují tehdy, je-li předpoklad, že byly v kontaktu s pachatelem. Otisk pachové stopy z předmětu uloženého pod vodou se ponechá přirozenou cestou oschnout. Aby se předešlo odpaření pachové stopy z předmětu, nesmí být tento vystaven přímému slunci a elektronickým tepelným zdrojům pro rychlé vysoušení. Předmět nesmí být dále uměle vysoušen prouděním vzduchu. Při snímání pachových stop z předmětů uložených pod vodou je třeba počítat s tím, že snímání bude trvat i několik dnů a s otiskem pachové stopy lze

pracovat až po uplynutí této doby. Snímání pachové stopy trvá dlouho dobu z důvodu slabé pachové stopy na konkrétním předmětu.

Technik při odebrání předmětu uloženého pod vodou musí brát ohled, aby tento předmět sám nekontaminoval jako ostatně při odběru každého otisku stopy.

6.5 Charakteristika pachové stopy z hlediska trestního řízení

Pachová stopa z hlediska trestního řízení není přímo upravena v trestním řádu. Proto se při dokazování tato problematika obsáhne pouze § 89, odst. 2 trestního řádu, zde je uvedeno, že důkaz je vše co může sloužit k objasnění věci. Pachovou stopu lze dále charakterizovat jako kriminalistickou stopu, která je tvořena kožním tukem, potem a kožními šupinkami a dalšími mikrostopami odlučovanými z povrchu lidského těla, které jsou lidským okem neviditelné, jsou těžší než vzduch a při pohybu se usazují na objektech, kterých se osoba dotýkala, v jejichž blízkosti se pohybovala nebo zde pobývala.

7 VÝCVIK A VÝBĚR SLUŽEBNÍCH PSŮ

7.1 Výcvik psa na pachové práce

Výcvik psů v pachových pracích je jeden z nejnáročnějších z celé výcvikové práce. Je velmi náročný na vůli a vztahu psovoda k práci se psem a nemůže se obejít bez základních znalostí fyziologických procesů nervové soustavy psa. Pes je šelma psovitá, jejích charakterovým rysem je obstarávání potravy lovem v době, kdy se život v přírodě ubírá na určitých úsecích ke spánku, a to v podvečerním soumraku. Právě proto je pes začleněn do skupiny zvířat šerosvitu. Příslušnost do této skupiny zůstává psovi dodnes a je potřeba v tomto směru určité zákony přírody respektovat. Projevuje se to hlavně při stopování, kdy pes lépe pracuje v době večerní a noční. Jsou to úkazy přirozené. Jednak příslušností psa k dané skupině a také existencí vlivů, působících na pachovou stopu v určité denní či noční době a to buď kladně, nebo záporně. Jsou to úkazy vědecky prozkoumané na úseku vzniku pachové stopy a o vlivu působícím na ni v různých směrech.

Dalším neméně důležitým činitelem je ve stopařské práci vliv samotného psovoda. Ne každý psovod a také ne každý pes se pro tuto práci hodí. I zde jako v každé práci je zapotřebí určitého talentu. Do další práce by také neměla chybět praktická zkušenost, kterou psovod získává pod neustálým odborným dohledem a vedením. Každé počínání a také práce při stopování musí mít určité cíle, ale vždy s převahou dobrovolnosti k dané práci. Hlavně ke stopařské práci je potřeba psovoda s pevným odhodláním dosáhnout požadovaného cíle i přes úskalí a potíže, jaké jsou například, nepřízeň počasí, nedostatek času, neúspěchy ve výcviku apod. Je tedy povinností každého služebního psovoda neustále zpracovávat a obohacovat své teoretické znalosti, neustále je prověřovat praktickými zkouškami a pokusy, aby sloužily v plném rozsahu k účinnému výcviku služebního psa.

Je třeba připomenout, že dalším činitelem na kvalitní výcvik policejního psa je vedle důležitých vlivů, které jsou rozebrány v ostatních kapitolách rozhodující tyto činitele:

- špatná kondice a pracovní forma psa,
- špatný zdravotní stav psa,
- únava a nedostatečné vyvenčení psa,
- špatný výběr plemena služebního psa na specifický druh práce,
- špatná souhra psovoda se psem, nebo používáním nesprávných výcvikových metod (hrubé zacházení se psem apod.),
- výběr vhodného krmiva pro psy.

7.2 Okolnosti, které mohou výcvik psa ztížit nebo usnadnit

Výcvik služebních psů probíhá vždy za různých vnějších podmínek, které mohou na psa při jeho výcviku působit kladně, nebo záporně. Této skutečnosti se musí psovod podřídit dříve než začne cvičit psa.

Jedním druhem vnějších podmínek, který může ztížit práci psa při stopování je vítr, nebo naopak, za určitých podmínek může vítr práci psa na stopě ulehčovat. Nepříznivě se projevuje vítr působící bočně na stopu. Pokud jde o velmi silný vítr, lze předpokládat, že pes si při takových podmínkách stěží vypracuje stopu. Pro práci psa na stopě jsou velice ztížené podmínky při a nebo po silném dešti. V takovém případě je pach „kladeče“ deštěm odplaven a rozplyne se v množství vody.

Ztížené podmínky pro práci psa na stopě mohou nastat, když teplota vzduchu stoupne nad 25 Stupňů Celsia. Při zvýšené teplotě ovzduší dochází u psa ke zrychlenému dýchání a organismus psa se velice rychle vyčerpává a unavuje. U psa dochází k snížení aktivity a zájmu na stopě. Služební psi musí být cvičeni a za těchto těžkých podmínek, aby si na tyto podmínky zvykli. Výcvik psů za těchto podmínek je však kratší, dále lze tento výcvik provádět pouze se zkušeným psem, který již má určitý kvalitní stupeň cvičenosti, aby si jeho nervová soustava navykla i na ztížené pracovní podmínky, jak to vyžaduje skutečná praxe.

Další vnější podmínkou při práci psa na stopě, která může za určitých okolností ztížit jeho práci, je silný mráz. Určitě není kynology doporučeno provádět výcvik psa ve stopování ve sněhu, kde není jiných stop. Nácvik lze provádět v místech, kde se pohybují lidé, tzn. na pěšinách, lesních cestách apod. Silný mráz působí rušivě na čichovou sliznici psa. Nervová soustava je tím rušena a není schopna vyvolat požadovanou podmíněnou reflexní činnost.

Rušivě a tím i nepříznivě působí na nervovou soustavu psa při jeho výcviku různé okolní podněty. To platí zejména v takových případech, kdy s výcvikem psa začínáme uskutečňovat nový cvik. Může jít o velkou frekvenci lidí, na kterou dosud pes není zvyklý. Mohou to být různé hluky, pohyb motorových vozidel, zvěř a její pach, různé předměty, které mohou upoutat pozornost psa apod. Tyto rušivé podmínky jdou postupným navykáním psa odbourat. U některého psa velice rychle, u jiných psů je potřeba nepříznivý vliv odbourávat i delší dobu. Dobrý psovod pomatuje na tyto okolnosti již od výchovy mladého štěněte.

7.3 Stopování psa v terénu

Zejména u výcviku psa na stopování v terénu v jarním a podzimním období může dojít k narušení výcviku. Příčinou zde bývá okolnost, že si psovod včas nevšiml, že pole nebo louka je poprašována chemickými postřiky, nebo je uměla hnojena. Tyto umělá hnojiva mohou u psa vyvolat onemocnění, zvracení, nechuť k potravě, silný průjem. Nemocný pes nemá chuť do práce, proto v takovém případě nejde provádět výcvik. Dobrý zdravotní stav psa je jednou z nejdůležitějších podmínek, která ovlivňuje postup při výcviku psa.

7.3.1 Nejpříznivější podmínky pro výcvik služebních psů

Za nejpříznivější podmínky pro výcvik psů jsou požadovány hlavně u pachových prací, večerní, noční a ranní hodiny. V tuto dobu hlavně proto, že působí na psa méně rušivých okolních podnětů. Hlavně proto, že tlak vzduchu způsobuje, že se pachová stopa nevypařuje, ale je tlakem vzduchu a jeho vlhkostí příznivě udržována na zemi a při zemi. Dalším důvodem je to, že zpravidla v tomto období je bezvětří. Zkušený psovodi v této době často provádí výcvik psa na stopování v frekvenci, ještě než si pes navykne na jiné složitější podmínky. Totéž je možné říci o povětrnostních podmínkách za dne, kdy obloha je zatažena, bezvětří a vzduch je vlhký. Totéž platí i o slabém dešti a mrazu.¹⁵

7.4 Výběr psů pro výcvik a různé druhy služby

Správný výběr psů je jednou z důležitých podmínek úspěšnosti výcviku a vývoje psů a jejich použití pro určitý druh služby. Při výběru psa pro výcvik je potřeba předem určit:

- převládající reakci psa,
- stupeň dráždivosti psa,
- stav smyslových orgánů(zrak, čich a sluch),
- exteriér.

Výběr psů dělíme na dvě etapy. První etapa je předběžné zkoumání psa se zřetelem k jeho výcviku a druhá etapa je pečlivé zkoumání v průběhu výcviku a rozbor jeho pracovních kvalit. Při určení převládající reakce lze zjistit, zda pes s převládající orientační reakcí při průzkumu živě a úporně očichává zem, staví uši a ohlíží se, zda se pes s převládající ochranou reakcí v aktivní formě při přivázání napíná, na pomocníka

---

¹⁵ Plesanka J. Výchova a výcvik služebního psa, vyd. Praha1975. 310s.

štěká hned při jeho spatření, zda se pes s převládající pasivně ochrannou reakcí po odchodu psovoda projevuje značnou bázlivostí při které stáhne ocas, tlačí se k zemi a při příchodu pomocníka uhýbá zpět a silně se chvěje. Dále lze u psa zpozorovat převládající pokrmovou reakci, při příchodu pomocníka se mazlí a žravě přijímá pamlsky.

Vedle psů, u nichž jedna reakce výrazně převládá, jsou psi, u kterých se reakce projeví ve smíšené formě při rovnoměrném rozvinutí dvou až tří reakcí. Při oceňování vhodnosti psa k výcviku podle převládajících reakcí je potřeba se držet těchto zásad:

- Převládající orientační reakce ztěžuje výcvik bez ohledu na druh služby.
- Převládající obranná reakce v aktivní formě je nutná k službě stopovací, hlídací a strážní.
- Převládající pokrmová reakce ulehčuje přípravu psů všeobecně při vytváření a upevňování podmíněných reflexů.
- Pes s převládající pasivně ochrannou reakcí a s reakcí dráždivě bázlivou se k služebnímu použití nehodí.¹⁶

Další okolností, která je důležitá pro výběr psů pro výcvik je dráždivost. Dráždivost psa lze určit podle stupně jeho pohyblivosti, podle síly a trvanlivosti projevujících se reakcí a podle rychlosti jejich vzájemné výměny. Nejdráždivější psi bývají neobyčejně pohybliví a aktivní. Středně dráždiví psi jsou méně pohybliví. Pohyblivost se mění v stav relativního klidu. Za přítomnosti psovoda se dráždivost obvykle zvyšuje. U psů se sníženou dráždivostí jsou pohyby a reakce většinou zpomaleny. Reakce bývají zpomalené, ale trvalé.

Psi se slabou vzrušivostí se vyznačují líností ve svém chování. Všechny reakce jsou slabé a netrvají dlouho. Takoví psi nejsou vhodní ke služebním účelům. Při výběru psů ke stopování a jiným pachovým pracím je potřeba vyřadit psy, kteří projevují velkou dráždivost s převládající orientační a pokrmovou reakcí a bez reakce aktivně obranné.

Dalším důležitým aspektem jsou vrozené vlohy a vlastnosti každého psa. Zkoumání sluchu, zraku a čichu lze provádět u každého jednotlivého psa před zařazením do výcviku i v jeho průběhu. Podle konkrétních výsledků lze určit a zařadit psa do jednotlivých specializací a použitelností pro výkon služby.

Při posuzování exteriéru psa si všímáme vad, které znemožňují použití psa při výcviku a služebním účelům. Jsou to především:

---

¹⁶ Martiš J. Učební texty odborné kynologické přípravy, vyd. Metasport Ostrava, 1988. 225s.

- Slabý vzrůst, nedostatečná síla kostry, výrazná křivonohost, zduření kloubů vyvolávající vázanost pohybu.
- Nesprávný skus – předkus, podkus, přímý skus.
- Traumatická poškození(rány, úrazy), která potřebují dlouhodobá léčení.
- Chromost, výrazná atrofie svaloviny plece, bedra, chronický revmatismus, záněty šlach a kloubů.
- Exterierové vady – nasazení ocasu, barva očí, barva srsti. Jedná se o okolnosti, které nepřekážejí při výkonu služebních zařazení psů.

Z výše uvedených kynologických zkušeností lze vyslovit závěr, že čím je hodnotnější pes, tím úspěšnější bude jeho výcvik a použití pro služební účely.

8 KRIMINALISTICKÁ ODOROLOGIE

Odorologie je vědeckým oborem, jehož předmětem zkoumání je vznik, vlastnosti a složení pachu, které mohou být analyzovány přístrojovou fyzikálně chemickou analýzou, nebo určovány (zotožňovány, detekovány) na základě organoleptické (smyslové) schopnosti živočichů vnímat částice pachových látek označovaných pojmem odoranty, které se při určitém objemu a koncentraci odlučují do okolního ovzduší.¹⁷

Kriminalistická odorologie je odvětvím kriminalistické techniky zkoumajícím vznik, fyzikální vlastnosti a chemické složení pachu osob a věcí s cílem určit jeho skupinovou příslušnost nebo jeho individuální identifikaci. Skupinová příslušnost nebo individuální identifikace pachu osob a věcí může být v oboru kriminalistiky určována porovnáváním pachových vzorků, u nichž má být potvrzena nebo vyloučena jejich shoda, nebo na základě jejich fyzikálně-chemické analýzy.

Z kriminalistické **olfakce**, která využívá princip vzájemného porovnávání pachů prostřednictvím čichového orgánu speciálně vycvičeného psa, se dále vyčleňuje obor označovaný pojmem **kriminalistická olfaktorika**. Kriminalistická olfaktorika je doposud jediným oborem kriminalistické odorologie, který disponuje metodou umožňující její využití jako důkazního prostředku v trestním řízení. Je tomu tak proto, že touto metodou lze individuálně identifikovat osobu, která byla přítomna na místě spáchání trestného činu nebo byla v kontaktu s doličným předmětem. Tato metoda, kterou budu popisovat v následující kapitole je **metoda pachové identifikace**.

Kriminalistická odorologie se podílí na plnění jednoho z hlavních úkolů kriminalistiky: vyhledávat, zajišťovat, zkoumat a využívat kriminalistické stopy a další kriminalisticky významné informace k jejich využití jako soudních důkazů, a to v zájmu rychlého, úplného a objektivního odhalování, vyšetřování a prevence trestných činů.

Objektem kriminalistiky jsou kriminalistické stopy a jejich vyhodnocení. Tato činnost se zaměřuje na mnoho druhů kriminalisticko-technických a taktických metod. Jedna z těchto metod je i kriminalistická odorologie, jejímž objektem je pach. Kriminalistická odorologie je založena na předpokladu, že všechny látky uvolňují jednotlivé části (molekuly, atomy), které jsou obrazem jejich chemického složení. Tyto části tvoří podstatu pachů v našem okolí. Zdroje pachů můžeme dělit na dvě podskupiny. Jde o pachy přírodní (pachy osob, rostlin a zvířat), dále se může jednat o pachy vycházející s nějakou s lidských činností (na základě průmyslového zpracování,

---

¹⁷ Straus J., Kloubek M. Kriminalistická odorologie, vyd. Plzeň 2010. 26s.

doprava). Nikoli všechny pachy jsou však pro tuto metodu důležité. Jedná se pouze o pachy, které mohou být alespoň potenciálně kriminalisticky relevantní, jako je lidský pach, pachy různých toxických látek drog, nebo výbušnin.

Vedle pachu zvířat a věcí je pro kriminalistiku stěžejní pach člověka, nazývaný též tělesným pachem. S tělesným pachem souvisí celá řada různých fyziologických jevů a dějů, jako je vznik pachových látek, jejich uvolnění, přenos do vzduchu, proces identifikace pachu a jeho detekce. Tyto jevy a děje jsou zkoumány různými vědními obory, jako je biochemie, psychologie a fyziologie.

8.1 Metoda pachové identifikace

Metoda pachové identifikace je metodou kriminalistické techniky, která slouží ke ztotožnění individuálního pachu osoby jím vytvořenou pachovou stopou na místě činu. Osoba zanechává svoji pachovou stopu jako hmotný odraz své činnosti nezávisle na svojí vůli. Metoda pachové identifikace je založena na poznání, že každá osoba je nositelem svého individuálního pachu, který je geneticky podmíněn a je stálým projevem jeho životních funkcí.

K individuálnímu ztotožňování pachů může být úspěšně využit pouze pes, který má k této metodě vynikající předpoklady a vlohy, současně musí být velmi dobře vycvičen, tzn. že pes je schopen diferencovat pach osob. Dalším důležitým aspektem je okolnost, aby měl pes zkušenost, získanou častým porovnáváním případů z různého prostředí. Tato pachová metoda je velice náročná na nervovou soustavu psa, proto je nutno věnovat část práce s policejním psem cvičným pachovým příkladům a neméně důležitou součástí práce se služebním psem je i relaxace a kondiční výcvik. Nelze s určitostí říci, zda se některá určitá rasa psa pro pachové práce hodí více nebo méně, a ani pohlaví psa nehraje zásadní roli. Při výběru vhodného psa lze vycházet z určitých předpokladů, které jsou danému plemeni vlastní, posuzujeme vždy však vhodnost jednotlivého psa z pohledu jeho vlastností a temperamentu jako individuality. Zatímco u ostatních kynologických specializací lze využít pestrou škálu služebních i loveckých plemen, u metody pachové identifikace je to výhradně osvědčené plemeno německého ovčáka, které vyhovuje náročným podmínkám výběru. Německý ovčák je tedy používán k metodě pachové identifikace pro služební potřebu Policie České republiky.

Služební pes, aby mohl úspěšně absolvovat výcvik a byla mu zadána kategorie pro využití na metodu pachové identifikace, musí splňovat tato kritéria:

- stáří 18 až 30 měsíců,

- dobrý temperament,
- vyrovnanou povahu,
- nebojácnost v místnosti,
- dobré čichové schopnosti,
- vyvinutý kořistnický pud,
- předpoklady pro výcvik chuťově dráždivou metodou,
- dobrý zdravotní stav.

Metodou pachové identifikace lze provádět identifikaci osob podle pachu vylučovaného lidským tělem. Je používána výhradně k identifikaci osob, k identifikaci věcí se používají především přístrojové a analytické metody. Podstatou kriminalistického odorologického zkoumání je analýza pachu. Pachová stopa, zajištěná na místě činu, je porovnávána se srovnávacím materiálem získaným od ztotožňované osoby. Otisk pachové stopy zanechává pachatel nebo jiná osoba na místě dotyku nebo pohybu. Použitelná pachová stopa zůstává na místě činu i za předpokladu, že pachatel stopy zahlazoval. Otisk pachové stopy se snímá kontaktem pachového snímače se stopou. Odběr srovnávací pachové stopy se provádí u prověřovaných osob a nejčastěji u obviněného. Samotný odběr se provádí tak, že se na určitou dobu přiloží na určité místo těla osoby pachový snímač. Odběr této pachové stopy většinou provádí specialista.

Před provedením pachové identifikace se postupuje tak, že se kontroluje náhodná zajímavost pachových konzerv pro psa, který metodu provádí. Zjišťování pachové zajímavosti je nezbytné k vyloučení možnosti, že pes označuje nikoli shodnost mezi otiskem pachové stopy a srovnávací pachovou konzervou, ale mezi stopou a specifickým pachem prostředí, ve kterém se pes nachází nebo v němž se nacházela věc, z níž byla stopa sejmuta, atd. Je prakticky vyloučeno, aby pes vždy označoval klamnou konzervu.

Teprve po provedení pachové zajímavosti je možno začít s porovnáváním pachových konzerv z konkrétního případu. Pes nasaje pach z pachové konzervy. Psodod vezme psa na vodítku a vede ho podél řady srovnávacích pachových konzerv. V této řadě se vždy umístí vedle pachové konzervy, která je předmětem srovnání, několik klamných pachových konzerv. Pes čichá k jednotlivým sklenicím, shodu označí většinou zalehnutím k příslušné sklenici. Uvedený postup se několikrát opakuje, a to tak, že srovnávaný vzorek se postaví na jiné místo v řadě. Ačkoliv se dříve odmítala přítomnost cizích osob u úkonů s poukazem na to, že přítomnost těchto cizích osob by

mohla ovlivnit aktivitu psů, lze však zpravidla zajistit sledování úkonu obhájcem nebo i státním zástupcem.

Principiálně se vychází z existence individuálního pachu každé osoby a umožňuje provádět individuální identifikaci podobně jako daktyloskopie nebo kriminalistická rinoskopie (analýza řeči). Jedná se o metodu empirickou, její výsledky zatím nelze vědecky verifikovat, což ovšem neznamená, že samotná metoda není založena na vědeckých poznatcích.

Pachové konzervy otisků pachových stop a pachových stop osob se vyřazují nejdříve po dvou letech od jejich zajištění. Tato lhůta může být prodloužena žádostí příslušného orgánu činného v trestním řízení o další dva roky. Pachové konzervy vyřadí osoba, která provádí evidenci pachových konzerv, fyzicky. Pro další přípravu nové pachové konzervy lze použít pouze standardizovanou skleněnou nádobu. Tato nádoba musí být desinfikována (vyvařena) specializovanou osobou. Uzávěr této nádoby se dále již nepoužívá.

Ke konci devadesátých let minulého století však pachové konzervy jako důkazní prostředek začaly být zpochybňovány jak právními zástupci obviněných, respektive obžalovaných, tak i některými specialisty z řad policistů a civilních kynologů. Jak a zda vůbec se tato metoda uplatní v dalších letech, ukáže čas.

Vedle pachu zvířat a věcí je pro kriminalistiku stěžejní pach člověka, nazývaný též tělesným pachem. S tělesným pachem souvisí celá řada různých fyziologických jevů a dějů, jako je vznik pachových látek, jejich uvolnění, přenos do vzduchu, proces identifikace pachu a jeho detekce. Tyto jevy a děje jsou zkoumány různými vědními obory, jako je biochemie, psychologie a fyziologie. Obor, který využívá a sumarizuje dílčí poznatky z těchto věd se nazývá odorologie neboli nauka o pachu, z níž se postupně kriminalistická odorologie oddělila jako samostatná kriminalisticko-technická disciplína. Pro ni je nejdůležitější ta část odorologie, která se zabývá rozpoznáváním pachů.

8.2 Odborné pracoviště k provádění metody pachové identifikace

Odborné pracoviště na metodu pachové identifikace ke srovnávací zkoušce je místnost o rozměrech 12 x 2 m, teplota v místnosti je 18 až 22 stupňů Celsia, minimální vlhkost v místnosti by měla být 60 %. Místnost musí být chráněna před rušivými vlivy, hlukem a dalšími pachy jako například kuchyňskými výpary, pachy jiných psů a podobně. Dalšími podmínkami jsou kvalitní osvětlení, přiměřené vytápění,

klimatizace a dobrá omyvatelnost místnosti s vhodně umístěným pozorovacím oknem. V místnosti jsou zabudovány posty pro umístění pachových konzerv, které jsou od sebe vzdáleny 1 metr, tyto posty jsou v počtu sedm. Musí být zhotoveny tak, aby do nich bylo možno lehce umístit pachové konzervy. Při vchodu do místnosti by se měl na přehledném místě nacházet stolek s nosičem pachové konzervy, teploměrem, tlakoměrem, vlhkoměrem a nádobou na psí pamlsky.

Součástí odborného pracoviště je další místnost na sterilizaci pachových konzerv, která by měla být vybavena přívodem teplé a studené vody s dvojitým dřezem a dalšími přípravky k horkovzdušné sterilizaci sklenic. Nedílným prostorem odborného pracoviště je také sklad pachových konzerv, ve kterém by měl být dostatečný počet sklenic s uzávěry, pachových snímačů, hliníkových fólií, kufrů na přepravu pachových konzerv, peanů, specializovaných kleští a nůžek na dělení textilie.

Vedlejším prostorem jsou typizované kotce pro umístění služebních psů, které jsou řešeny tak, aby byla služebním psům zaručena v době odpočinku dokonalá psychická i fyzická regenerace.

Posledním prostorem odborného pracoviště je místnost na evidenci pachových konzerv s počítačovým vybavením.

8.3 Trestně-právní aspekty metody pachové identifikace jako důkazního prostředku

V současnosti dochází někdy k tomu, že soud založí odsuzující výrok pouze na existenci jedné nebo několika pachových stop jako jediného důkazu, nebo tímto podpůrným a nepřímým důkazem pouze doplňuje jiné nepřímé a podpůrné důkazy. V takových případech jde o to, zda důkazní hodnota výsledků pachové identifikace je taková, aby umožnila soudu dospět k závěru o vině obžalovaného, v případě, že neexistují přímé důkazy, které by jej usvědčovaly ze spáchání trestné činnosti, pro niž byl obžalován. Po rozboru současné právní úpravy obsažené v trestním řádu, rozhodnutí Ústavního a Nejvyššího soudu, stejně jako příkladů z praxe lze dospět k závěru, kdy mohou pachové stopy sloužit jako důkaz pro rozhodnutí soudu o vině obžalovaného a kdy nikoliv.

Při hodnocení výsledků porovnání pachových stop je třeba vzít v úvahu i možnost přenosu pachové stopy, když věc, z níž pach pochází, může být užívána jinou osobou, dostat se určitým způsobem na místo činu anebo může dojít jiným způsobem k přenesení pachu. Pokud pak jde o provádění výsledků pachového porovnání jako důkazu, v úvahu pak při něm přichází i účast obhájce nebo státního

zástupce, popř. i soudce. V rámci přípravného řízení či při projednání věci před soudem lze pak jako svědky vyslechnout technika, který zajišťoval otisk pachové stopy, resp. technika, který prováděl odběr srovnávací pachové stopy, popř. i vyšetřovatele, který k těmto úkonům vydal pokyn.¹⁸

Trestní řád nepovažuje obecně některý druh důkazních prostředků za průkaznější než jiný. Důkazní význam každého důkazního prostředku je závislý na konkrétní trestní věci na druhu, povaze a důkazní hodnotě ostatních ve věci získaných důkazních prostředků a na tom jak sám o sobě a ve spojení s ostatními důkazy potvrzuje nebo vyvrací dokazovanou skutečnost. V zásadě lze použít každého důkazního prostředku k dokazování jakékoli skutečnosti důležité pro trestní řízení, protože zákon zpravidla nepředepisuje, kterým důkazním prostředkem by měla být určitá relevantní událost dokazována.¹⁹

Podle ustanovení § 89 odst. 2 zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním, ve znění pozdějších předpisů (dále jen trestní řád), za důkaz může sloužit vše, co může přispět k objasnění věci, zejména výpovědi obviněného a svědků, znalecké posudky, věci a listiny důležité pro trestní řízení a ohledání. Každá ze stran může důkaz vyhledat, předložit nebo jeho provedení navrhnout. Skutečnost, že důkaz nevyhledal nebo nevyžádal orgán činný v trestním řízení, není důvodem k odmítnutí takového důkazu. Z citovaného ustanovení plyne, že žádný úkon nelze vyloučit z okruhu přípustných důkazních prostředků. Má-li úkon obecné náležitosti úkonu podle trestního řádu, lze jej jako důkaz použít, i když trestní řád neobsahuje zvláštní úpravu postupu při tomto úkonu. To také souvisí s metodou pachové identifikace.

Do 31. 12. 2001 nebyl v trestním řádu dostatečně upraven postup při provádění rekognice. O ní byla pouze zmínka v § 93 odst. 2 zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním, ve znění pozdějších předpisů (dále jen trestní řád). Rekonstrukce, vyšetřovací pokus a prověrka na místě činu pak patřily mezi úkony, které v trestním řádu nebyly vůbec upraveny. Až zákonem č. 265/2001 Sb. byl v hlavě páté trestního řádu vytvořen oddíl třetí, který upravil „některé zvláštní způsoby dokazování,“ konkrétně konfrontaci (§ 104a trestního řádu), rekognici (§ 104b trestního řádu), vyšetřovací pokus (§ 104c trestního řádu), rekonstrukci (§ 104d trestního řádu) a prověrku na místě činu (§ 104e trestního řádu).

---

¹⁸ Pachové stopy, cit. 4. 4. 2010, dostupný z < <http://www.epravo.cz/top/soudni-rozhodnuti/pachove-stopy-55347.html>>

¹⁹ Hřečin Z. Identifikace osob podle pachu. Diplomová práce, kap. 6.1

S účinností od 1. 1. 2002 tak byly ukončeny dřívější polemiky o tom, zda se jedná jen o kriminalistické metody, nebo zda jde o dokazování podle trestního řádu. I když se jedná o kriminalistické metody, jde současně o úkony v trestním řízení, a proto o zvláštní způsoby dokazování, jak to plyne i z názvu oddílu třetího trestního řádu. V ustanoveních § 104a–104e trestního řádu jsou upraveny jen některé zvláštní způsoby dokazování, a proto i podle Beckova komentáře k trestnímu řádu: „za určitých okolností jsou v praxi akceptovány i pachové stopy, resp. důkaz pachovou zkouškou (R 27/2003, B 1/1989-2)“²⁰

V uvedeném výčtu zvláštních způsobů dokazování není výslovně zařazena metoda pachových stop, jejich snímání, vyhodnocování a použití v trestním řízení. Ovšem fakt, že čtyři kriminalistické metody byly v ustanoveních § 104a–104e trestního řádu výslovně označeny za zvláštní způsoby dokazování a pachové stopy nikoliv, vzbuzuje i v současnosti diskuse mezi orgány činnými v trestním řízení a obhajobou o tom, kdy může být pachová stopa důkazem v trestním řízení.

Dokazování za pomoci pachových stop a jejich význam při dokazování, tedy i při prokazování viny obžalovaného, se zabýval také Ústavní soud. *Nález Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 394/97* uvádí: „Ústavní soud nezpochybňuje obecnou věrohodnost důkazu pachovou zkouškou (přestože tento důkaz v teorii i praxi trestního řízení nebývá přijímán jednoznačně a bezvýhradně). Na základě tohoto nepřímého a pouze podpůrného důkazu je však možno pouze dospět k závěru, že určitá osoba se v blíže neurčené době s největší pravděpodobností na určitém místě nacházela, nelze z něj však jednoznačně a bez pochybností odvodit, že právě ona se dopustila trestného činu.“ *Nález Ústavního soudu sp. zn. II. ÚS 418/99* uvádí: „Ústavní soud nezpochybňuje obecnou věrohodnost důkazu pachovou zkouškou. Vzhledem k tomu, že však jde o důkaz dále nepřezkoumatelný, lze s ním v trestním řízení zacházet jen jako s důkazem podpůrným. Na jeho základě je možno pouze dospět k závěru, že určitá osoba se v blíže neurčené době s největší pravděpodobností na určitém místě nacházela, nelze z něj však jednoznačně a bez veškeré pochybnosti dovodit, že právě ona se dopustila trestného činu. K tomu, aby bylo možno rozhodnout o vině a trestu, je třeba, aby řetězec důkazů nevykazoval mezery a nevyvolával důvodné pochybnosti.“²¹

---

²⁰ Pachová stopa jako důkaz v trestním řízení, [online], cit. 20. 3. 2010, dostupný z <http://ipravnik.mcdev.cz/cz/novinky/art_5206/pachova-stop-a-jako-dukaz-v-trestnim-rizeni.aspx#1>

²¹ Pachová stopa jako důkaz v trestním řízení, [online], cit. 20. 3. 2010, dostupný z <http://ipravnik.mcdev.cz/cz/novinky/art_5206/pachova-stop-a-jako-dukaz-v-trestnim-rizeni.aspx#1>

Při hodnocení důkazů dle ustanovení § 2 odst. 6 zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním, ve znění pozdějších předpisů (dále jen trestní řád) je třeba, aby orgány činné v trestním řízení pečlivě hodnotily výsledky získané metodou pachové identifikace v souvislosti s obsahem ostatních důkazů vztahujících se k dokazované skutečnosti, a aby přitom braly zřetel také na to, zda byl nalezen jen ojedinělý otisk pachové stopy nebo více otisků pachových stop, na jakém místě a kdy byly otisky pachových stop nalezeny, u kolika z nich byla zjištěna shoda se srovnávacím pachovým vzorkem (pachovou konzervou), s jakým časovým odstupem byla tato shoda zjištěna a na další významné okolnosti určující každý konkrétní případ použití metody pachové identifikace. Teprve po náležitém vyhodnocení výsledků použití metody pachové identifikace z naznačených hledisek mohou orgány činné v trestním řízení činit přesvědčivé závěry o tom, zda určitá skutečnost byla či nebyla prokázána.

Je zcela zřejmé, že výsledky pachového porovnání jsou přípustné jako důkaz. Konečné rozhodnutí přípustnosti tohoto důkazu však přísluší soudu, který o věci rozhoduje. Soudní praxe zpravidla považuje pachové stopy, resp. výsledky získané metodou pachové identifikace, jen za nepřímý a podpůrný důkaz.

Dle § 89, odst. 2 zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním, ve znění pozdějších předpisů (dále jen trestní řád), je důkazem vše, co může přispět k objasnění věci, zejména výpovědi obviněného a svědků, znalecké posudky, věci a listiny důležité pro trestní řízení a ohledání. Každá ze stran může důkaz vyhledat, předložit nebo jeho provedení navrhnout. Skutečnost, že důkaz nevyhledal nebo nevyžádal orgán činný v trestním řízení, není důvodem k odmítnutí takového důkazu.²²

V minulosti bylo prokázáno, že dobře vycvičený pes dokáže od sebe odlišit i pach jednovaječných dvojčat, a to i přesto, že si jsou jednovaječná dvojčata pachově velmi podobná. I když je používání této metody v České republice příležitostně vystavováno útokům ze strany obhájců zločinců, jedná se o metodu velmi spolehlivou, která je i nadále v naší kriminalistické praxi využívána a často ji soudy připouštějí jako podpůrný důkazní prostředek.

8.4 Aktuální otázky kriminalistické olfaktoricky

Kriminalistická olfaktorika je metodou kriminalistické techniky, která slouží k individuální pachové identifikaci osob. Principem kriminalistické olfaktoricky je komparace porovnávané pachové stopy sejmuté v místě spáchání trestného činu nebo

---

²² § 89, odst. 2 trestního řádu

z doličného předmětu s pachovým vzorkem konkrétní porovnávané osoby ke zjištění nebo vyloučení shody. Komparace se provádí prostřednictvím čichových vlastností speciálně vycvičeného psa.²³

Kriminalistická olfaktorika jako individuální identifikační metoda je přibližně od šedesátých let dvacátého století předmětem sporu předních evropských i českých autorit trestního práva procesního a kriminalistiky. Hlavní spor je veden ve věci názoru na věrohodnost olfaktoriky jako důkazního prostředku v trestním řízení. V praxi se v této věci postupně vytvořily dvě základní názorové skupiny, přirozeně s většinovou existencí odborníků, kteří se k jedné z názorových skupin s různými výhradami více či méně přiklánějí.²⁴

Pravděpodobně na nejvyšší úrovni v oboru kriminalistické olfaktoriky a to nejen v Evropě ale na celém světě pravděpodobně je ruská kriminalistika. A to jak po teoretické, tak po praktické stránce. V užším rámci států Evropské unie lze přední místo přiznat také polské kriminalistice, která stejně jako ruská provádí vědecké ověřovací pokusy metody pachové identifikace. V oboru obecné odorologie a osmologie (nauka o čichu a čichovém ústrojí) je možno připomenout převratné objevy při výzkumu čichu, za které vědečtí pracovníci USA Richard Axel a Linda Buck v roce 2004 obdrželi Nobelovu cenu za lékařství a fyziologii. Avšak jejich objevy mají však dosud charakter poznatků základního výzkumu a přímé praktické užití v oboru kriminalistiky je otázkou budoucnosti.

Spory o věrohodnost kriminalistické olfaktoriky jako důkazního prostředku v trestním řízení byly od šedesátých let dvacátého století vedeny rovněž v rámci sovětské, nyní ruské kriminalistiky. Hlavním argumentem zásadních odpůrců věrohodnosti metody individuální pachové identifikace osob prostřednictvím speciálně vycvičeného psa jako důkazního prostředku byla skutečnost, že se jedná o metodu vycházející výhradně z empirických zkušeností. Stejná situace byla v uvedenou dobu ve všech státech Evropy a je třeba přiznat, že námitka byla na počátku vývoje této identifikační metody zcela oprávněná.²⁵

---

²³ Straus J., Kloubek M. Kriminalistická odorologie, vyd. Plzeň 2010. 112s.

²⁴ Aktuální otázky kriminalistické olfaktoriky, Část článku [online]. cit.5. 4.2010, Dostupný z < www.mvcr.cz/clanek/aktualni-otazky-kriminalisticke-olfaktoriky-237195.aspx>

²⁵ Aktuální otázky kriminalistické olfaktoriky, Část článku [online]. cit.5. 4.2010, Dostupný z < www.mvcr.cz/clanek/aktualni-otazky-kriminalisticke-olfaktoriky-237195.aspx>

Výzkum, který by poukázal na věrohodnost kriminalistické olfaktoriky v uvedené době skutečně chyběl. Hlavní námitky odpůrců byly absence vědeckého ověření teze o geneticky neměnném základu pachu vylučovaného člověkem, chybějící hlubší poznatky o fyziologii čichu psa a základní výzkum v oboru pracovní psychologie psa a to zejména ve funkci „živého nástroje“ - detektoru pachu.

Na rozdíl od ruské olfaktoriky je totiž tato metoda pachové identifikace v českých poměrech prováděna výhradně policejními psovody specialisty a jako znalecký obor dosud neexistuje. Obor kriminalistické olfaktoriky není v České republice dosud zastoupen ani v Kriminalistickém ústavu Praha, ani není žádný soudní znalec tohoto oboru zapsán v seznamech ministerstva spravedlnosti nebo krajských soudů. V českých poměrech je kriminalistická olfaktorika dosud součástí oboru služební kynologie, přestože její výsledky jsou určeny výhradně pro potřeby trestního řízení.

9 EXPERIMENT S NOVINAMI NA ODBORNÉM KYNOLOGICKÉM PRACOVÍŠTI

V minulosti jsem se zajímal o okolnosti, které měly napomoci k usvědčení pachatele, který úmyslně založil požár. K usvědčení pachatele bylo potřeba kvalitního ohledání místa činu, důkladného výslechy osob, znalecké posudky, které potvrzovaly nebo vyvracely možné příčiny vzniku požáru. Rozhodl jsem se provést experiment, který by na základě zajištěných pachových stop na požářišti mohl napomoci ke zjištění a usvědčení pachatele. Při zjišťování příčin vzniku požáru postupuje vyšetřovatel policie na místě v součinnosti s různě specializovanými experty. Dále jsou na místě požáru kriminalistickým technikem nebo jiným specialistou zajišťovány stopy (trasologické, daktyloskopické, biologické, mechanoskopické), které dále vyšetřovateli napomohou k analyzování vzniku požáru v souvislosti s jeho úmyslným založením. Pachové stopy na místě požáru nejsou většinou zajišťovány, tyto se kriminalistický technik snaží zajistit pouze v místech souvisejících s požárem, ale tam kde nedošlo k přímému kontaktu s otevřeným ohněm. (Př: vedlejší místnost, prostor před vstupem do objektu, kde došlo k požáru).

Společně s expertem na vyhodnocování metody pachové identifikace Krajského ředitelství policie Jihočeského kraje nrap. Františkem Šimkem jsme vytvořili pachové konzervy, kdy od pěti různých osob jsme nechali uchopit list novin, tento měli tyto osoby pomačkat, zapálit a zbylý popel z těchto novin ponechat na betonové podlaze. Tento popel jsem odborně zajistil a uzavřel do specializované sklenice, čímž jsem vytvořil pět pachových konzerv – pachové konzervy č. 1, č. 2, č. 3. č. 4 a č. 5. Já osobně jsem také pomačkal list novin, zapálil jej, nechal shořet na popel a tento jsem odborně zajistil v pachové konzervě č. 6. Dále nrap. Šimek z mého pravého předloktí zajistil pomocí určené textilie srovnávací pachovou stopu, tuto textilií vložil do sklenice a tím vytvořil pachovou konzervu č. 7.

Těmito sedmi pachovými konzervami jsme provedli metodu pachové identifikace ve specializované místnosti odborného kynologického pracoviště v Lišově. Konzervy byly nrap. Šimkem umístěny pomocí peanů do úchyťů označených čísly 1 až 7. Jednotlivé konzervy jsem otevřel a nrap. Šimek společně se speciálně vycvičeným Německým ovčákem prošel kolem těchto konzerv. Policejní pes jménem Nadar přímo určil pachovou konzervu č. 6 a 7 a tím ztotožnil otisk pachové stopy z mého předloktí a

pachovou konzervu, ve které byl zbytek mého pachu na popelu z novin. Všechny konzervy jsem pomocí peanu uchopil a jednotlivé pořadí těchto konzerv jsem zpřeházel tak, že můj pach z novin byl v pořadí č. 1 a zajištěný otisk pachové stopy z mého předloktí byl na místě pod č. 4. Nrap. Šimek společně se psem opět prošli vedle otevřených pachových konzerv a pes Nadar ulehл u pachové stopy č. 1 a č. 4. Pes dostal od svého cvičitele po každém určení shody pamlssek.

Uvedenou zkouškou byla alespoň pro mne potvrzena věrohodnost metody pachové identifikace. Dále bylo uvedeným experimentem zjištěno, že pachová stopa na kterou působil otevřený oheň je stále upotřebitelná.

Fotodokumentace uvedeného experimentu je v příloze.

ZÁVĚR

Cílem mé práce bylo vyhodnocení přínosu služební kynologie v bezpečnostních službách a to zejména u Policie České republiky. Pokusil jsem se sumarizovat a ucelit poznatky kynologů do přehledné formy. K tématu využití služební kynologie v ČR bylo do současné doby napsáno pouze několik knih, jednalo se většinou o málo přehledné učební texty pro policejní psovody. V těchto knihách není zmíněna metoda pachové identifikace, která slouží k individuální pachové identifikaci osob, které byly v kontaktu s místem spáchání trestného činu, nebo s doličným předmětem souvisejícím s trestnou činností. Tato metoda, ačkoli dosud nebyla v České republice vědecky dostatečně prozkoumána, je založena na neuvěřitelných čichových vlastnostech psa.

Uvedená metoda je další přínos služební kynologie pro vyšetřování násilných a majetkových trestných činů. U některých protiprávních jednání jako jsou vloupání do vozidel, krádeže v objektech, ale i násilných trestných činů pachatel zanechá na místě činu jedinou stopu, a to stopu pachovou, a kriminalistický technik po ohledání místa činu tedy může pouze tuto zajistit k dalšímu policejnímu vyšetřování. V tuto dobu záleží hlavně na policejním vyšetřovateli, který může určit osobu pachatele identifikační metodou, jejíž výsledek lze použít pro další vyšetřovací úkony a hlavně zajištění ostatních důkazních materiálů pro usvědčení pachatele. V současném právním řádu, jak jsem popsal v mé práci, se určení osoby pachatele na základě metody pachové identifikace posuzuje jako nepřímý důkaz a to při dokazování není určujícím hlediskem pro usvědčení pachatele.

Já osobně si myslím, že osoba nemůže být usvědčena z toho, že zanechala svůj pach na místě činu (stejně tak jako otisk chodidla či prstu), ale takto podezřelá osoba má za povinnost vysvětlit, jakým způsobem se tato pachová stopa vyskytla na místě činu. Věrohodnost identifikační pachové metody vidím v zapsání této metody do důkazních prostředků, které napomohou přímo k usvědčení a odsouzení pachatele, který byl touto metodou přímo určen. Výrazně by napomohla odborná kvalifikace znalců v oboru služební kynologie, kteří by znalecky poukázaly na věrohodnost metody pachové identifikace v závislosti na objasněné případy z minulosti, při kterých tato metoda byla stěžejním hlediskem pro sdělení obvinění.

V mé práci jsem se za pomoci odborných materiálů pokusil popsat pach, jeho působivost a stálost v různém prostředí, intenzitu pachu a další obecné poznatky o pachu, dále způsob vytvoření pachové stopy, odborné zajištění a vyhodnocení pachových stop. Dále jsem popsal postup při snímání pachových stop.

V odborném pracovišti skupiny služebních kynologů v Lišově mi bylo představeno zázemí služebních psů, prostory určené pro odborné provedení metody pachové identifikace, prostory k uskladnění pachových konzerv, jejich evidenci. Společně s policejním kynologem nprap. Šimkem a jeho psem Nadarem jsme provedli formou experimentu za pomoci metody pachové identifikace zkoušku za použití metody pachové identifikace, kdy jsme do pachových konzerv vložili popel ze zmačkaných novin, kdy v jednotlivých konzervách byl tedy velice slabý pach sedmi osob. Pes dokázal přesně ztotožnit dva pachy ze sedmi takto vyhotovených pachových konzerv. Na základě této zkoušky, která ještě nebyla nikdy nikým provedena, jsem si potvrdil vynikající čichové vlastnosti služebních psů a alespoň pro mne věrohodnost metody pachové identifikace. Tento experiment by mohl napomoci ke zjišťování příčin požárů, kdy zajištěné pachové stopy z požářiště by mohly být srovnávány s otisky pachových stop osob podezřelých z úmyslného zapálení.

Dále jsem se zaměřil na praktické zkušenosti psovodů, které mohou napomoci správnému výběru služebního psa. Analyzoval jsem okolnosti, které mohou ztížit, nebo usnadnit výcvik služebního psa, poukázat na práci stopování služebních psů a dalších činností služebních psů a služebních psů specialistů. Při práci služebních psů jsem zmínil i ideální podmínky na výcvik služebních psů a rozdělil ostatní podmínky které mohou nastat při práci služebních psů na stopě.

V mé práci určitě nemohlo chybět popsání části historie služební kynologie s představením výcvikových středisek, která vznikla začátkem dvacátého století. Dále poukázání na činnost služební kynologie u ostatních složek a další využití záchranářských psů. Na závěr jsem vložil do příloh vzor Protokolu o odběru pachových stop(OPS), vzor Protokolu o odběru srovnávacích pachových konzerv(SVK), vzor Protokolu o výsledku pachové identifikace, vzor Odborného vyjádření o výsledku zkoumání metody pachové identifikace(MPI), vzor Záznamu o použití služebního psa, vzor Protokolu o použití služebního psa na detekce hořlavých kapalin na místech požáru nebo požářišti. V příloze je i několik fotografických snímků které jsem pořídil u kolegů kynologů ve specializovaném pracovišti v Lišově, dále jsou v příloze fotografie ostatních činností služební kynologie.

Plně doufám, že moje bakalářská práce usnadní čtenářům orientaci v dané problematice.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Literární zdroje:

1. Eis, V., Pachové práce služebních psů, Praha 1954
2. Dlouhý, M., Četnický pes Alto, Praha 2009, nakladatelství Pragoline, ISBN: 978-80-86546-69-8
3. Davisová, C., Výcvik psů, Bratislava 2004, Ottovo nakladatelství, ISBN: 8073600080
4. Hofmann, M., *Psi* – chov, výcvik, výživa, choroby, Bratislava 2007, nakladatelství Slovart
5. Jelínek, J., Trestní zákon a trestní řád, Praha 2008, Linde, ISBN 978-80-7201-731-7
6. Martiš, J., Učební texty odborné kynologické přípravy psovodů, Metasport Ostrava, 1988
7. Pleskanka, J., Výchova a výcvik služebního psa, Praha 1971
8. Plesanka, J., Výchova a výcvik služebního psa, Praha 1975
9. Královcová, P., Výchova a výcvik psa, Praha 2007, nakladatelství Jan Vašut, s.r.o., ISBN: 80-7236-397-2
10. Růžička, J., Pes k ochraně osob a k ochraně majetku, České Budějovice 1996, nakladatelství Dona, 1996. ISBN: 80-85463-76-8
11. Ryneš, M., Pachové práce psů ve sportovní kynologii, Praha 1997
12. Stach, J., Pokroky v kriminalistice, Praha 2004, ISBN 80-7251-171-8
13. Straus, J., Porada V., Systém kriminalistických stop, Praha 2006 PA ČR, ISBN 80-7251-226-9.
14. Straus, J., Kloubek M., Kriminalistická odorologie, Plzeň 2010, ISBN 978-80-7380-238-7
15. Vangeli, B., Zákon o policii České republiky komentář. Praha, 2009, nakladatelství C. H. Beck, ISBN 978-80-7400-142-0
16. Willis, M., Německý ovčák, Praha 2007, Ottovo nakladatelství, 80-7360-502-3

Prameny:

1. Závazný pokyn policejního prezidenta ze dne 17. června 2009, kterým se upravuje činnost služební kynologie a služební hypologie

Elektronické zdroje:

1. Novák, A., 20647 *Pachová stopa jako důkaz v trestním řízení*. [online]. Dostupný z <<http://www.epravo.cz/top/clanky/pachova-stopa-jako-dukaz-v-trestnim-rizeni20647.html>>.
2. Policejní pes, *O čichu a pachu*. [online]. Dostupný z <<http://www.cz-pes.cz/cl-2005022303-q-Policejni-pes---O-cichu-a-pachu>>.
3. Findejs, J., *Nedostizitelný čich psa*. [online]. Dostupný z <www.kppodkt.com/files/cl_02_nedostizitelny_cich_psa.doc>.
4. Rulc, J., *Služební kynologie*, [online]. Dostupný z <<http://www.inoboediens.estranky.cz/clanky/sluzebni-kynologie>>.
5. Pinc, L. *Pes ve službách člověka*. [online]. Dostupný z <http://etext.czu.cz/php/skripta/kapitola.php?titul_key=64&idkapitola=182>.
6. Straus J., *Aktuální otázky kriminalistické olfaktoricky*. [online]. Dostupný z <<http://www.mvcr.cz/clanek/aktualni-otazky-kriminalisticke-olfaktoriky-237195.aspx>>.

PŘÍLOHY

- 1) Pes přijímá srovnávací pach, nprap. František Šimek se psem Nadarem

- 2) Pes určuje shodu

3) Sterilní pomůcky pro přípravu a zajištění pachových stop

4) Zkouška s popelem

- 5) Pracoviště Skupiny služební kynologie Krajského ředitelství policie Jihočeského kraje v Lišově

- 6) Místnost ke srovnávací zkoušce

7) Dezinfekce pachových konzerv

8) Skladování pachových konzerv

9) Dobové foto budovy v Pyšelicích u Prahy z knihy Policejní pes od T. Rottera.

10) Velitel pyšelského ústavu-vrchní strážmistr Václav Šálek

11) Služební pes na požářišti – pes jako pomocník při zjišťování příčin vzniku požáru

12) Psovod policie se psem na vyhledávání výbušnin

13) Výcvik služebního psa za pomoci figuranta s ochranným rukávem

VZOR

.....
Č. j.

Dne .....

Číslo bezpečnostního sáčku:

PROTOKOL o odběru otisků pachových stop (OPS)

K případu

.....
.....

Předpokládaná doba spáchání trestného činu: od ..... do .....

Datum snímání OPS: .....

Stručná charakteristika trestného činu:

Protokol o ohledání místa činu je - není součástí tohoto záznamu: ANO - NE¹⁾

Rušivé vlivy na kvalitu pachové stopy: .....

Teplota v prostoru, kde byly OPS sejmuty: vnitřní: .....

vnější: .....

Policisté přítomni na místě trestného činu před sejmutím OPS:

.....
.....

Číslo stopy	Předměty nebo místa z nichž byl OPS sejmut	Snímán od - do	Poznámka

.....
přítomen OMČ

.....
osoba snímající OPS

1) Nehodící se škrtněte.

VZOR

.....
Č. j.:
Číslo bezpečnostního sáčku:

Dne: .....

Počet listů: .....

PROTOKOL

o odběru srovnávacích pachových konzerv (SPK)

K případu: .....
vedeného pod č.j. ....
Datum snímání OPS: .....
Odběr srovnávací pachové konzervy provedl:
hodn. jméno, příjmení, dne: dd.mm.rrrr od:..... do: ..... hod.

Úplná adresa místa odběru s označením konkrétní místnosti, kde byl odběr SPK uskutečněn:

.....
.....
.....

SPK odebrána z boku: ANO - NE - jiné části těla: .....

Místo a důvod odběru:

.....
.....

Jméno, příjmení a datum narození osoby:.....
.....

Pohlaví: .....

Charakteristika etnika: .....

Zaměstnání osoby: .....

Oděv osoby při snímání: (civilní, nemocniční atd.) .....

Rušivé vlivy na kvalitu SPK: (vazba, nemoc, specifikum zaměstnání atd.) .....

Počet odebraných SPK: .....

Další osoby přítomny odběru SPK:.....
.....

Srovnávací pachová konzerva odebrána ve smyslu právního předpisu § 114 odst. 2 zákona č. 141/1961 Sb., zákon o trestním řízení soudním (trestní řád), a závazného pokynu policejního prezidenta č. 52/2007, kterým se stanoví zásady k zabezpečení jednotného postupu Policie České republiky při využívání metody pachové identifikace. Osoba, která snímala otisk pachové stopy **nesmí** snímat srovnávací pachovou konzervu ke stejnému případu!

.....

VZOR

Výsledek pachové identifikace: .....

1 2 3 4 5 6 7

Výsledek pachové identifikace: .....

1 2 3 4 5 6 7

Výsledek pachové identifikace: .....

1 2 3 4 5 6 7

Výsledek pachové identifikace: .....

.....
psuvod specialista MPI

.....
nadřizený funkcionář PCR

VZOR

č. j.

úplná adresa dožadujícího útvaru:

Místo, datum:

Příloha:

Listů:

ODBORNÉ VYJÁDŘENÍ

Ve smyslu § 105 odst. 1 trestního řádu - výsledek zkoumání z oboru metody pachové identifikace (MPI).

Ke kriminalisticko-technickému zkoumání v oboru Metod pachové identifikace (dále jen MPI) byly na zdejší pracoviště zaslány otisky pachových stop (dále jen OPS) a srovnávací pachové konzervy (SPK) s dožádáním o jejich vzájemné porovnání.

Zkouška náhodné zajímavosti: .....

..... OPS (č. j. popis TČ)
stopa č. .... popis stopy

..... SPK (č. j. osoby, příjmení, jméno, dat. narození, odběru):

Z t o t o ž n ě n o : (č. j. CO, č. j. SCIM, výsledek, datum):

Grafické znázornění průběhu porovnání jednotlivých stop přiloženo (příloha č.: .....).

Dotazy k:

- provádění **konkrétního** porovnání pachových stop zodpoví specialista kynolog MPI příslušné součásti,
- **metodice MPI** a jejího využívání jak v naší republice, tak i zahraniční, zodpoví garant MPI v rámci PČR, Policejní prezidium PČR, odbor služební kynologie a hipologie (Praha 7, Strojnická 27).

hod., tit., příjmení a jméno
Specialista - kynolog MPI

hod., tit., příjmení a jméno
vedoucí oddělení služební kynologie

VZOR

ZÁZNAM O POUŽITÍ SLUŽEBNÍHO PSA

1.	Pes: jméno, evidenční číslo	
2.	Kategorie praktického použití KTG, platnost	
3.	Psovod: hodnost, titul, jméno, příjmení, zařazení,	
4.	Případ: skutek / událost, den, hodina	
5.	Vyžádání služebního psa: den, hodina, kým	
6.	Použití služebního psa den, hodina, místo, způsob	
7.	Výsledek práce služebního psa vypracování pachové stopy, nález věcí, nález osob, označení míst pachových nebo chemických stop, vyloučení přítomnosti osob, věci nebo stop	

1. **Popis podmínek pro použití služebního psa.**
(popis místa použití služebního psa, podmínky mající vliv na práci sl. psa,
zajištění místa apod.)

VZOR

- 2. Popis práce služebního psa.**
(popis postupu práce na místě, způsob použití služebního psa včetně časových údajů a výsledků práce služebního psa apod.)

- 3. Zhodnocení práce služebního psa:**
(shrnutí výsledků práce psa, příčiny úspěchu nebo neúspěchu použití služebního psa, další poznatky)

- 4. Zajištění výsledků práce služebního psa:**
(druh nálezů, popis úkrytu, den, hodina, kým zajištění a převzetí osob, věci, stop apod.)

Zpracoval:

POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY

KRAJSKÉ ŘEDITELSTVÍ
 ODDĚLENÍ SLUŽEBNÍ KYNLOGIE
 SKUPINA SPECIÁLNÍCH KYNOLOGICKÝCH ČINNOSTÍ
 LANNOVA 26
 ČESKÉ BUDĚJOVICE

VZJR

Č. j. KRPC-/ČJ-

České Budějovice:

Počet listů: 1

Protokol
 o použití služebního psa
 na detekce hořlavých kapalin na místech požáru nebo požářišti

ev.č.
 Jméno a evidenční číslo služebního psa

1.	Psovod: zařazení, hodnost, titul, jméno, příjmení	<del> </del>
2.	Oznámení: den, hodina, kým	<del> </del> hod. <del> </del> , <del> </del>
3.	Vyžádání služebního psa: den, hodina, kým	<del> </del> hod. Krumlov, ul. <del> </del> Č. Krumlov, ul. <del> </del> České Budějovice.
4.	Použití: den, hodina, místo	den 05.11.2009 10:00 hod. firma Farma Přídolí s.r.o budova sklad sosa
5.	Nález: druh, systém	bez nálezu
6.	Množství: Počet, váha, litry	-
7.	Místo úkrytu/uložení: Popis	-
8.	Nález převzat: den, hodina, kým	-
9.	Jiné okolnosti důležité pro práci služebního psa a psovoda Zajištění místa, jiné podmínky	Místo je zajištěno OOP Č. Krumlov, úkonu přítomen vřehní inspektor nprap. Hálek Jan.
10.	Kopie protokolu zaslána na odborný útvar	
11.	Vyhodnocení práce služebního psa	<del> </del> <del> </del> <del> </del> <del> </del>
12.	Poznámka	<del> </del>

ABSTRAKT

VRZAL, V. *Bezpečnostně právní aspekty využití služební kynologie: Bakalářská práce.*

České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, o. p. s., 2009, s.56

Vedoucí bakalářské práce: Mgr. et Bc. Josef Kříha

Klíčová slova: služební kynologie, metoda pachové identifikace, kriminalistická odorologie.

Práce je zaměřena na využití služební kynologie u Policie České republiky. Je zde ucelena a zpřehledněna kynologická činnost. Práce popisuje metodu pachové identifikace, její využití a trestně právní aspekty. Čtenáře seznámí s celou problematikou služební kynologie a poskytne mu ucelený komplet aktuálního stavu možnosti využití metody pachové identifikace v důkazním řízení. Shrnuje praktické poznatky psovodů při výcviku a použití psů jak u jejich klasických, tak i specifických činnostech.

ABSTRACT

VRZAL, V. *Safety and legal aspects of utilization professional cynology: Bc. Thesis.* České Budějovice: The College of European and Regional Studies, o. p. s., 2010. 56 pages.

Supervisor: Mgr. et Bc. Josef Kříha

Keywords: professional cynology, the method of effluvial identification, criminalistic orodology

My Thesis is specialised in improvement of professional cynology at Police in Czech republic. The cynology function is pieced out and reviewed. This Bachelor Thesis describes method of effluvial identification, its utilising and criminally-law aspects. Reader takes up with the whole issue of professional cynology and gets survey of current state about possibilities of improvement of service cynology in probative control. There are totalized schedules from dog handlers at training and utilization dogs in classical or specific activities.